ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 55 (8277) | 1957 оной мартын 6, среда | Сэн 20 мүнгэн

Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городуудай, городуудтахи районуудай, сельскэ, сомонуудай болон посёлогуудай Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтын дүнгүүд тухай мэдээсэл

(Һунгалтын дүнгүүд тухай мэдээсэлнүүд ажалшадай депутадуудай аймагуудай болон городуудай гүйсэдхэхэ комитедүүдһээ Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ абтаһан материалнуудай үндэһөөр толилогдобо)

1957 оной мартын гурбанда Бурят-Монголой АССР-эй аймагуудай, городуудай, городуудтахи районуудай, сельскэ, сомонуудай болон посёлогуудай Соведүүдтэ һунгалта болоо.

Ажалшадай депутадуудай аймагуудай 23 Соведтэ, республиканска мэдэлэй городуудай 3 Соведтэ, Улан-Удэ городтохи районуудай 3 Соведтэ, аймагуудта мэдэлтэй городуудай 2 Соведтэ, 170 сельскэ ба сомоной Соведүүдтэ, посёлогуудай 13 Соведтэ депутадууд һунгагдаа.

Ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городуудай, городуудтахи районуудай, сельскэ, сомонууд болон посёлогуудай Соведүүдтэ һунгаха үедэ һунгагшад голосованида иимээр хабаадаа:

аймагуудай Соведүүдтэ	99,96 процент
республиканска мэдэлэй городуудай городской Соведүүдтэ	99,96 процент
районуудай Соведүүдтэ	99,95 процент
аймагуудта мэдэлтэй городуудай городской Соведүүдтэ	99,96 процент
сельскэ ба сомоной Соведүүдтэ	99,98 процент
посёлогуудай Соведүүдтэ	99,88 процент

Тиин тон үсөөхэн хүнүүдһээ бэшээрээ һунгагшад бүхыдөө шахуу һунгалтада хабаадаһан байна.

Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө голосовалһан һунгагшадай тоо голосованида хабаадаһан һунгагшадай ниитэ тоо дотор иимэ процент эзэлнэ:

аймагай Соведүүдтэ	99,2 процент
республиканска мэдэлэй городуудай городской Соведүүдтэ	99,1 процент
районуудай Соведүүдтэ	99,2 процент
аймагуудта мэдэлтэй городуудай городской Соведүүдтэ	99,1 процент
сельскэ ба сомоной Соведүүдтэ	99,02 процент
посёлогуудай Соведүүдтэ	98,56 процент

Кандидадуудай нэрэнүүдэй зурагдаһан бюллетеньнүүдэй тоо гэхэ гү, али депутадуудай кандидадуудта арсажа үгтэһэн голосуудай тоо иимэ байба: аймагуудай Соведүүдтэ һунгалтын талаар —0,8 процент, республиканска мэдэлэй городуудай городской Соведүүдтэ—0,9 процент, районуудай Соведүүдтэ—0,8 процент, аймагуудта мэдэлтэй городуудай городской Соведүүдтэ—0,9 процент, сельскэ ба сомонуудай Соведүүдтэ—0,98 процент, посёлогуудай Соведүүдтэ—1,44 процент болоһон байна.

Тиин голосованиин дүнгүүд хадаа коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө һунгагшад нэгэн һаналаар голосовалаа гэжэ гэршэлэн харуулба.

Бүхы нютагай Соведүүдтэ хамтадаа 5749 депутадууд һунгагдаа. Һунгагдаһан бүхы депутадууд коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадууд болоно. Депутадууд сооһоо 1975-ниинь гэхэ гү, али 34,37 процентнь эхэнэрнүүд, 2726 хүн гэхэ гү, али 47,4 процентнь КПСС-эй гэшүүд ба гэшүүндэ кандидадууд, 3023-ниинь гэхэ гү, али 52,6 процентнь партийнабэшэ хүнүүд, 977-ниинь гэхэ гү, али 17,08 процентнь үйлэдбэридэ ажаллажа байдаг хүдэлмэришэд, 2227-ниинь гэхэ гү, али 38, 7 процентнь колхознигууд болоно.

Алдуунуудай гаргагдаһан дээрэһээ боложо, ажалшадай депутадуудай Гусиноозёрско городской Соведтэ һунгаха һунгуулиин 28-дахи округ дотор һунгалта болоогүй. «Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городуудай, городуудтахи районуудай, сельскэ, сомонуудай болон посёлогуудай Соведүүдтэ һунгаха тухай Дүримтэй» зохилдуулагдан энэ округ дотор һунгалта шэнээр болохо байна.

Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй илалта

Бурят-Монголой АССР-эй нютагай Соведүүдтэ депутадуудые һунгаһанай дүн мүнөөдэр манай газетэдэ толилогдобо. Энээн дээрэһээ харахада, республикымнай ажалшад коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлээр дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудта угаа эдэбхитэйгээр дуугаа үгэһэн байна.

Энэ хадаа манай республикын ажалшадай Российска Федерациин, Украинска, Белорусска, Узбекскэ, Литовско, Молдавска, Таджикска, Туркменскэ ССР-нүүдэй ажалшадтай адляар Парти, Правительствын тойрожо бата бэхеэр нэгэдэн нягсанхай байһанай, агууехэ Совет Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам саашадань хүгжөөхын тула бүхы хүсөөрөө эрмэлзэжэ байһанай элитэ ехэ жэшээ баримта болоно.

Ажалшадай депутадуудай нютагуудтахи Соведүүдые һунгаһан энэ һунгалта үшөө юу харуулнаб гэхэдэ, совет арадай морально-политическэ нэгэдэлэй эбдэршэгүй элитэй жагсаалые, социалистическэ ёһотойл арадай үргэн ехэ демократиин хүгжэлтые дахинаа гэрэлжэ үгөө. Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй нэгэдэлээр дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудта дуугаа үгэхэдөө, советскэ хүнүүднай КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлаха байһандаа бүри ехээр этигэдэгээ мэдүүлбэ.

Мүнөө жэлэй энэ һунгалтые ажалша бэрхэ арад зомнай ажахын болон политическэ угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаһан байна. Мартын 3-най үдэр һунгуулиин участок ерэшэ гэшхэлһэн хүн бүхэн коммунизм байгуулха нангин хэрэгтэ ямар туһа нэмэри хэһэнээ согсолжо үзэһэн, саашадаа юу хэхэеэ хаалан бодоһон байха юм. Манай республикын жэшээ дээрэ абажа харахада, промышленна хэдэн олон предприятинууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл һунгалтын үдэрые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаба. Һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Улан-Удэ хотын паровоз-вагон заводой, сэмбын фабрикын хэдэн цехүүд, «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудай дундаһаа—Шулуутайн, Баргажанай, Гужирэй леспромхозуудай модошод түрүүлжэ гараа.

Хүдөө ажахыгаа эрид хүгжөөжэ, түрэндөө орооһо таряа, мяха, тоһо, һү улам ехээр үгэхые оролдожо байһан колхозно таряашад, МТС-үүд, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа нилээд амжалта туйлажа, һунгалтын үдэрые угтаба. Малшадай ашаг шэмые, тусхайлбал, һүн һаалгые дээшэлүүлхын хойноһоо ёһотойл оролдолго гаргажа байһан Хрущевой, нэрэмжэтэ (Прибайкалье), Молотовой нэрэмжэтэ (Сэлэнгэ), «Авангард» (Тарбагатай) ба бусад колхозуудай олонхи һаалишад һүн һаалгаяа 2—3 дахин ехээр дээшэлүүлээ. Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүд гүрэндэ мяха, һү тушаалгаар нилээд үргэшөөгээ дабшанхай. Мүн хабарай тарилгада бэлэдхэлые түгэсхэжэ, малай үбэлжэлгэ, түл абалгые һайнаар үнгэргэжэ байһан жэшээ баримтануудые олоор харуулжа болохо байна.

Ажал хүдэлмэри дээрэ туйлагдажа байгаа эдэ бүхы амжалтанууд манай республикын ажалшадай һунгалтын урда тээхи мүрысөөгөөр абаһан уялгаяа дүүргэжэ, бүгэдэ арадай энэ һайндэрые ажалай бэлэгтэйгээр угтаһые, ажахынгаа бүхы һалбаринуудые саашадаа хүгжөөхэ угаа ехэ арга боломжын бии байһые харуулна гээшэ.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ эгээл эрхим, найдабаритай, зондоо хүндэтэй хүнүүднай һунгагдаба. Эдэ нүхэд саашадаа Соведүүдэй хүдэлмэриие мүнөө үеын эрилтэтэй зохилдуулан һайжаруулха хэрэгтэ хам оролсохо, ажалшадай бүхы эрилтэнүүдтэ бүри анхаралтайгаар хандажа, тэдэнэрэй гүн ехэ этигэл найдабариие харюулха байһандань батаар найдагдана. Һунгалтын урда тээ хото хүдөөгэй ажалшад өөһэдынгөө дэбжүүлһэн кандидадуудтай уулзажа, үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэһэн, нютагуудтахи хэдэ хэдэн Соведүүдэй, мүн зарим депутадуудай ажал хүдэлмэридэ бии байгаа дутуунуудые элирүүлэн шүүмжэлһэн, шухала дурадхалнуудые оруулһан, һанамжануудаа хэлэһэн байгаа. Мүнөө шэнээр һунгагдаһан депутадуудай эдэ бүхы ажаглалтые согсолон тобшолол хэхэ, ажалшад-һунгагшадтай холбоо барисаагаа бүри батадхаха, тэдэнэртэй саг үргэлжэ уулзажа, хөөрэлдэжэ, бүхы эрилтэнүүдыень хараадаа абажа байха ёһотой.

Ажахыгаа хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ нютагуудтахи Соведүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ тон зүб эрилтэ мүнөө табигдажа байна. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд дээр, мүн партиин Центральна Комитедэй Пленумүүдээр табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхын тулада нютагуудтахи Соведүүднай хүтэлбэрилхы арга шадабаря улам нарижуулха, үдэр бүри эрхилдэг ажал хүдэлмэридөө үргэн ниитэ ажалшадта түшэглэхэ уялгатай. Ажалшадай культурна ажаһуудалые улам һайжаруулха, байра байдалаар тэдэниие бүрин хангаха, ниитын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие шэнэдхэн табиха гэхэ мэтын тон шухала асуудалнууд мүнөө илангаяа хурсаар табигдажа байнхай. Энээниие партийна организацинуудтаяа хамта амжалтатайгаар шиидхэхэ гээшэ мүнөө һунгагдаһан нютагай Соведүүдэй шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Ажахын соёл культурын һалбари бүхэндэ хүдэлдэг, элдэб янзын мэргэжэлтэд — хүдэлмэришэд, албахаагшад, колхознигууд, механизаторнууд, врачууд, зоотехнигүүд, эрдэмтэд, бусад нютагуудтахи Соведүүдэй депутадууд боложо һунгагдаба. Эдэнэр Соведүүдэй хүдэлмэриие улам һайжаруулха, ажалшадтай тэдэнэй барисаае бүри батадхаха ябадал заатагүй туйлаха байна. Эдэнэр өөһэдынгөө хүдэлдэг газарта, мүн һунгагшадтаа Соведүүдэй сессиин тогтоолнуудые саг үргэлжэ дуулгажа байха, тиин тэрэнэй дүүргэлтые хангалсажа байха ёһотой.

Советскэ уранзураашадай Бүхэсоюзна Нэгэдэхи съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр

Москвагай Кремлиин Ехэ Ордон соо советскэ уранзураашадай Бүхэсоюзна Нэгэдэхи съезд февралиин 28-най үдэр нээгдэбэ гэжэ мэдээсэгдээ һэн. Съездын заседанинуудта 580 гаран делегат хабаадалсана. Тэдэнэр 29 яһатанай түлөөлэгшэд юм. Тиихэдээ 7 мянга гаран уранзураашадые нэгэдүүлдэг 72 союзые тэдэнэр түлөөлнэ. Мүн олон тоото айлшад—столицын промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, эрдэмтэд, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд, дээдэ һургуулиин һурагшад, Советскэ Армиин сэрэгшэд съездэ байлсана. Түрэшэлэн Болгариһаа, Германска Демократическа Республикаһаа, Корейһээ, Румыниһаа, Монголһоо, Чехословакиһаа, Польшоһоо, Хитадһаа ерэһэн уранзураашад айлшадай дунда һуулсана.

Съезд мартын 1-нэй, 2-ой үдэрнүүдтэ хүдэлмэрилөө. Тиихэдэ советскэ уран зураг тухай Российска Федерациин искусствын габьяата ажал-ябуулагша И. Серебрянын, «Искусство шэнжэлдэг наука болон критикэ тухай» искусствоведениин доктор М. Алпатовай, политическэ удхатай плакадууд тухай РСФСР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша В. Ивановой, графика тухай РСФСР-эй искуссвын габьяата ажал-ябуулагша И. Титковой, шэмэг һайхан, гоёлтын зурагууд тухай искусствоведениин кандидат А. Салтыковой нэмэлтэ элидхэлнүүдые съездэ хабаадагшад шагнаа. Гадна РСФСР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша И. Титов Мандатна комиссиин элидхэл хэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Д. Т. Шепилов мартын 2-то ехэ үгэ хэлээ. (ТАСС).

Шэнэ газар элдүүрилжэ байһан бүхы комсомолшуудта, эдир хүбүүд, басагадта шэнэ ба боро газар элдүүрилгэдэ шалгарһан комсомолшуул, залуушуулай Бүхэсоюзна слёдто хабаадагшадай
ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэд, ханинар!

Манай ороной хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй хандаһан Хандалгын дүлэтэмэ халуун үгэнүүдые бидэнэр бултадаа баяртайгаар, омогорхолтойгоор уншаһан байнабди. Партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэхэдээ хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, советскэ интеллигенциин хэһэн баатарлиг шанга ажалай дүн тус хандалга соо гаргагдаһан байна.

Шэнэ ба боро газарай тон ехэ амжалтатайгаар элдүүрилэн ашаглагдажа байһые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглээ. Бүтэн тунга газарта ошожо ажаллагшад Сибириин, Казахстанай, Уралай, Поволжиин хялгана дэрһээр ургашаһан үргэн тала дайдада түрүүшын майхангуудые татаһаар оройдоол гурбан жэл үнгэрөө. Мүнөө тэндэ совхозуудай хэдэн зуун поселогууд урган гараа, заха хизааргүй гэжэ һанагдахаар талха таряан ургуулагдаа. 35 миллион 500 мянган гектар шэнэ ба боро газар—түрүүшын түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо гурба шахуу дахин ехэ газар хахалагдаа! Шэнээр элдүүрилэгдэһэн газар дээрэ ургуулагдаһан миллиард хахад пүүд таряан гүрэнэй һанда оруулагдаа! Энэ хадаа коммунизмын түлөө тэмсэлдэ манай арадай туйлаһан үнэхөөрөөл түүхэтэ илалта мүн болоно.

Городой болон хүдөөгэй ажалшад, манай залуушуул бүтэн тунга газарта ошоод, тон олооро баатаршалга гаргажа, ажалай илалта туйлагдаа. Комсомол бэрхэтэй шанга шалгалтые нэрэтэй солотойгоор барин гаража, дээдэ хайрада—Ленинэй ордендо хүртөө.

Шэнэ газар дээрэ ажаллахадаа, бидэнэр ажабайдалһаа гайхамшагта һургаал абажа, хатуужалтай, ажал хүдэлмэридөө шадабаритай болообди. Кремлиин Ехэ Ордон соо бидэнэй дунда Иван Рудской, Яков Семенюта, Жансултан Демеев, Степан Вставских, Виктор Михеев, Грант Саркисян болон бусад байлсана. Эдэнэр шэнэ газар түрүүн добтолжо оролсогшод юм. Мүнөө эдэ залуу таряашад Социалистическэ Ажалай Геройнууд болонхой! Шэнэ газарта ажаллагшадай дундаһаа иимэ хүндэтэ нэрээргэдэ 262 хүн хүртөө. Советскэ Союзай орденууд болон медальнуудаар шагнагдагшадай дунда гуша мянга гаран комсомолшуул, залуушуул бии.

Шэнэ газар элдүүрилжэ байһан хүдэлмэрилэгшэдэй бултанайнь зүгһөө бидэнэр иигэжэ мэдүүлнэбди: арадай аша туһые харан, ямаршье һаад бэрхэшээлнүүдые дабан гаража, эрмэлзэн хүсэжэ ябаһан уг зорилгодоо хүрэжэ шададагаар бидэниие хүмүүжүүлһэнэйнь түлөө манай түрэл партида, манай правительствода баясхалан хүргэнэбди!

Советскэ ороной амжалта туйлаха бүринь, империалистнууд ибартадаг гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Социалистическэ байгуулалтые али бүхы аргаар муушалхые империалистнууд ехээр оролдоно. Зүгөөр бидэнэр ямаршье заналтаһаа айдаггүйбди, тэдэнэй элдэб хардалга гүрдэлгэнүүд шоглон наада харахаар тэнэг байдаг. Бидэнэр советскэ хүнүүд өөһэдынгөө түсэбүүдые саашадаашье шууд сэхээр бэелүүлхэбди.

Хүндэтэ нүхэд!

Амжалтануудаараа һанаагаа амархагүй, туйлалтануудаараа бахархагүй, харин колхозно болон совхозно үйлэдбэриие хүгжөөн дэбжээхын тулада шэнэ шэнэ замуудые бэдэрэн оролдохо хэрэгтэй гэжэ Коммунистическэ парти бидэниие һургадаг. Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ талаар 1957 ониие шиидхэхы удхашанартай жэл болгое гэжэ партиин Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет Хандалга соогоо онсолон тэмдэглэһэн байна.

Манай барагдашагүй арга боломжонуудые хүсэдөөр ашаглажа шадахаар ажаллахабди гэжэ шэнэ газар элдүүрилэгшэдэй бултанайнь зүгһөө найдуулнабди. Мүнөө жэлдэ үнгэрэгшэ намарайхида орходоо ехэ таряа ургуулан, хуряажа абахабди! 4—5 миллион гектар шэнэ газар нэмэжэ хахалхабди.

МТС, совхозуудай залуу хүдэлмэришэд! Залуу колхознигууд! Залуу мэргэжэлтэд!

Үндэр ургасын түлөө тэмсэхын тулада бидэнэр бултадаа эрдэм һайнтай, шадабари ехэтэй, ажалша бүхэриг байха ёһотойбди. Хабарта бэлэдхэлые бү удааруулагты—үрэһээ һайнаар сэбэрлэгты, тэдэнэйнгээ ургаха шадалыень шалгагты, үтэгжүүлгэ ехээр бэлдэгты, бүхы полинууд дээрээ саһа болон һайрамай уһа тогтоогты. Агротехникые сахиха ябадал али болохоор эбдэлгэтэй эбсэшэгүйгөөр тэмсэдэг байгты, газараа гүйхэнөөр хахалхагүйн, үрэһээ хаялгын гүнзэгы гүйхэнэй, тарилгын нормын зүб байхын хойноһоо наринаар ажаглан харагты. Халаанайнгаа нормые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө, тарилгаяа богони болзор соо хэхын, таряа амяарлан хуряалга үргэнөөр хэрэглэхын түлөө, полевой бүхы хүдэлмэриие тон һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө ёһотойл һайнаар дэлгэрүүлэе!

Тракторнууд, сеялкэнүүд, плугууд болон хүдөө ажахын бусад бүхы машинануудые түргэнөөр заһабарилжа дүүргэгты. Таанадай заһабарилһан машинанууд эбдэржэ зогсохогүй, хабарай хүдэлмэриин түлэг үедэ нэгэшье минута хиидэ хосорхогүй гэжэ механизатор бүхэнэй батаар найдадаг байхын тулада заһабарилгынгаа хүдэлмэриие эрхим һайн шанартайгаар хэгты.

Нүхэдүүд, маанадта даалгагдаһан машинануудай эбдэрдэггүй, бүрин бүтэн байхын түлөө ехээр оролдохо шухала. Имагтал, зарим механизаторнуудай өөһэдынгөө машинануудые гамнадаггүй дээрэһээ манай орон олон миллион түхэригэй гарзада ородог. Узловой гү, али поточно-узловой арга метод хэрэглэн, бүхэли жэлэй графигаар заһабари хэдэг болохын түлөө оролдогты. Механизаторнуудай бултадаа үшөө нэгэ-хоёр мэргэжэлтэй байгааһаа, һайн бэлэй. Энээнһээ бүхы коллективнай, бидэнэр бултадаа угаа ехэ ашагта хүртэхэ байнабди.

Арадай мүнгэ зөөриие өөһэдынгөө мүнгэн шэнгеэр гамнадаг боложо һурахаар саг тулажа ерээ. Центнер орооһоной, һүнэй, мяханай, нооһоной хэдытэ болоһыень бригададаа, совхоздоо, МТС-тээ, колхоздоо тоолоод үзэгты, тиихэдээ зарим ушарта бидэнэр бодомжогүйгөөр ажалаа эрхилдэг байнабди гэжэ өөһэдөө мэдэжэ абахат. Дутуугаа нюуһанай хэрэггүй — манайда хэрэггүйдэ хүдэлмэриин хүсэ, саг, мүнгэ алта хии гаргашалжархидаг ушар нэгэтэ бэшэ үзэгдэдэг байна бшуу.

Энээниие эсэслэн зайсуулаел! Продукци абахын тулада хүсэ гаргашалгые бага болгохын түлөө, гектар газар бүридэ бүри ехэ олзо доход абадаг болохын түлөө бүхы хэмжээгээр тэмсэе. Наукын болон техникын туйлалтануудые, түрүү совхоз, МТС болон колхозуудай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэе.

Шэнэ газарта тогтоһон олон совхозууд фермэнүүдтэй болонхой. Гэбэшье ниитын мал ажал манайда мүнөө дээрээ үшөөл һулаар хүгжөөгдэнэ гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Нүхэдүүд, ниитын мал ажал хүгжөөхын түлөө бүхы эршэ шадалаа гарган оролдое. Шэнэ газар дээрэ кукуруза зоримгойгоор таридаг болое. Шэнэ газарта эбэртэ бодо мал, гахай, нарин нооһотой хонидые олоор үсхэбэрилэе, шубуунай фермэнүүдые байгуулая.

Шэнэ газар элдүүрилжэ байһан районуудта барилга ехээр хэгдээ. Шэнэ совхозуудай аятай зохид поселогуудта үдэшэ болоходо электрын гэрэл ялардаг. Зүгөөр, байрын гэрнүүдые, үйлэдбэриин байшангуудые, культурно-ажаһуудалай гэр байра үшөө олоор бариха хэрэгтэй байна.

Залуу барилгашад! Шэнэ газар дээрэ барилгын программые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ гээшэ таанадай нэрэ хүндын хэрэг мүн. Нютагай материалнуудые, илангаяа үнэ сэн багатай, элбэг, һайн барилгын материал бологшо хулһа болон саман үргэнөөр хэрэглэгты, түргэнөөр, үнэ багатайгаар, шанар һайнтайгаар барилга хэгты.

Ханинар, шэнэ газарта бидэнэр культурнаар, согтой хүхюунээр ажаһууха—үдэшын һургуулинуудта һураха, уранһайханай самодеятельностьда хабаадаха, спорт хэдэг байха ёһотойбди. Колхоз, совхоз бүхэн драматическа, дуунай, хатарай коллективүүдтэй, спортивна секцинүүдтэй болог лэ. Өөһэдынгөө хүсөөр клубуудые, спортивна талмайнуудые бария. Эдэ бүгэдын талаар партийна, профсоюзна болон комсомольско организацинууд, культурын, спортын ажал-ябуулагшад, манай шефүүд — нютагаархиднай маанадые дэмжэхэ гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Хүндэтэ нүхэд!

Энэ жэл — тусгаар жэл болоно: манай инаг Эхэ орон Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин дүшэдэхи жэлэй ойе тэмдэглэхэ байна. Дүшэн жэлэй саада тээ манай эсэгэнэр, аханар—хүдэлмэришэд, таряашад, солдадууд Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр хаанта засагые унагаажа, хэтэ үеынгөө дарлалтаһаа мултараад, дэлхэй дээрэ түрүүшын социалистическэ гүрэниие байгуулаа һэн. Ажалай элитэ ехэ шэнэ амжалтануудые туйлажа энэ алдарта үдэрые угтаха гээшэ нангин, патриотическа уялгамнай болоно гэжэ бидэнэр тоолонобди.

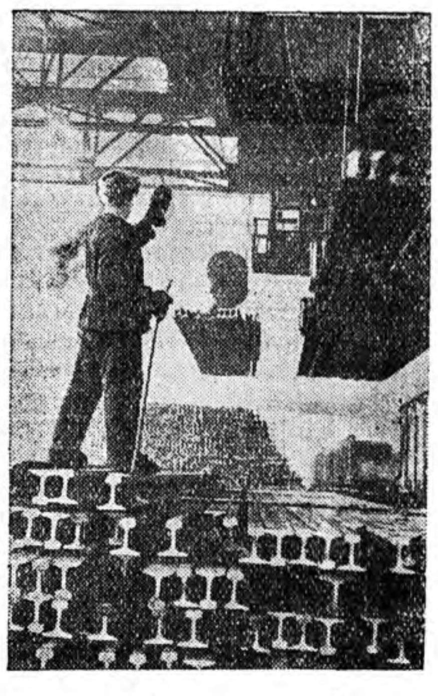
Мастерскойнуудта, поли дээрэ, фермэнүүдтэ, барилгануудта социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе!

Коммунистическэ ажалай эрхим үльгэр жэшээ харуулая!

Шэнэ газар элдүүрилэн, үзэгдөөгүй баян ургаса хуряан абажа, Эхэ ороноо баясуулая!

Манай тала дайдые дэлгэр баян нютагууд болгое!

Түрэл, алдарта Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

Свердловско область. Ново-Тагильска металлургическа заводой хүдэлмэришэд түсэбһөө гадуур ехэ продукци үйлэдбэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэлэн продукциин склад харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Загаһанай промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэ амжалта туйлаһанай, далай дээрэ загаһа шадамараар агнадаг боложо, загаһа олоор бариһанай ба загаһанай продукци бүри эльбэгээр гаргаһанай түлөө **Приморско** ба **Хабаровска** хизаарнуудай, **Камчаткын** болон **Сахалинай** областьнуудай загаһанай промышленностиин олон хүдэлмэрилэгшэдые, загаһашад-колхознигуудые орденууд болон медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиум шагнаа.

Приморско хизаарта 780 хүн, тэрэ тоодо Ленинэй орденоор—48, «Ажалай Улаан Тугай орденоор—118, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор—242, «Ажалай габьяагай түлөө», «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медальнуудаар—372 хүн шагнагдаа.

Хабаровска хизаарта 234 хүн, тэрэ тоодо Ленинэй орденоор—11, «Ажалай Улаан Тугай» орденнор—30, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор—95, «Ажалай габьяагай түлөө», «Ажалдаа шалгарһанай тулөө» медальнуудар—98 хүн шагнагдаа.

Камчаткын областьдо 487 хүн, тэрэ тоодо Ленинэй орденоор—22, «Ажалай Улаан Тугай» орденоор—77, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор—133, «Ажалай габьяагай түлөө» «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медальнуудаар—255 хүн шагнагдаһан байна.

Сахалинай областьдо 503 хүн, тэрэ тоодо Ленинэй орденоор—31, «Ажалай Улаан Тугай» орденоор—81, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор—132, «Ажалай габьяагай түлөө», «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медальнуудаар—259 хүн шагнагдаа.

СССР дотор кит загаһа бариха олзоборилгые амжалтатайгаар хүгжөөһэнэй, кит загаһа бариха ба кидэй тоһо хайлуулан абаха даалгабаринуудаа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байһанай түлөө Алас Дурна зүгтэ кит загаһа агнадаг «Алеут» гэжэ флотили «Ажалай Улаан Тугай» орденоор шагнагдаһан байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа ажалай элитэ ехэ амжалта туйлаһанайнь түлөө Приморско хизаарай загаһанай промышленностиин найман хүдэлмэрилэгшэдтэ, Хабаровска хизаарай загаһанай промышленностиин ба загаһа барилгын колхозуудай гурбан хүдэлмэрилэгшэдтэ, Камчаткын областиин загаһанай промышленностиин зургаан хүдэлмэрилэгшэдтэ болон загаһашад-колхознигуудта, Сахалинай областиин загаһанай промышленностиин болон загаһа баридаг колхозуудай дүрбэн хүдэлмэрилэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээргэ олгоо.

(ТАСС).

Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын политикые республикын ажалшадай һайшаан бэелүүлдэг байһанай эли тодо гэршэ

☆☆

Нягта жагсаалтай үльгэр жэшээ

Һунгуулиин 18-дахи участок. 6 час үшөө болоодүй байхада һайндэрэйхеэр хубсаланхай хүнүүд уһанзамшадай клуб соо олоороо сугларанхай, ехэл хүхюун шууяатай байба. Тэдэнэй зариманиинь шатар, даам наадана, зариманиинь газетэ, ном уншана. Эгээл түрүүшынхеэ һунгахаяа ерэһэн залуухан басагад, хүбүүд илангаяа олон байба. Буурал сагаан толгойтой болоһон үбгэд хүгшэдшье 6 час болохые хүлеэжэ ядан һууба.

Уданшьегүй 6 час болобо. Репродукторһаа хүгжэмэй ирагуу һайхан аялга дуулдажа, Советскэ Союзай гимн доро һунгуулиин участогай үүдэн нээгдэбэ. Комиссиин түрүүлэгшэ Кузьмич Николай Григорьевич сугларагшадые һайндэртэй дашарамдуулан халуунаар амаршалаад, һунгажа эхилхыень уриба. Хүнүүд паспортнуудаа гартаа баринхай столнуудта дүтэлнэ. Уһан замай пристань дээрэ олон жэлдэ хүдэлһэн Петр Иванович Мельников эгээл түрүүн бюллетень абажа ошоод, урна руу табиха зуураа, һунгагшадта хандан баяртайгаар иигэжэ хэлэбэ:

— Би мүнөө пенсидэ гаранхайб. Бидэнэртэ саг үргэлжэ халуун анхаралтайгаар хандажа байдагайнь түлөө парти, правительстводаа хододоо баяр хүргэжэ байдагбди. Эхэ оронойнгоо һалбаран мандахын түлөө дуугаа үгэнэб.

Һүүлээрнь залуу һунгагша, һая 18 наһа гүйсэһэн Жукова Людмила Васильевна бюллетеньнүүдые абана. Энэ басаган түрүүшынхеэ дуугаа үгэхэ зуураа, иигэжэ хэлэбэ: «Эхэ оронойнгоо, түрэл партиингаа түлөө, үнэн сэхэ хүбүүд басагадайнгаа түлөө, зол жаргалайнгаа түлөө дуугаа үгэжэ байхадаа ехэ баяртайб».

Үглөөнэй 9 часай үедэ һунгагшадай олонхинь дуугаа үгэжэ дүүргэбэ.

Үдэшын 11 час. Һунгагшад үни хада дуугаа үгэнхэй. Һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Н. Г. Кузьмич һүниин 12 час болоходо урнануудай ласатай тамгануудые хуулажа, бюллетеньнүүдые стол дээрэ адхана. Бюллетеньнүүдэй арадань бэшээтэй байһан хэдэн олон юрөөлнүүдые нүхэр Кузьмич уншажа үгэбэ.

Боложо үнгэрһэн һунгуулиин дүнгүүд түрэл Коммунистическэ партяа, Советскэ правительствояа тойрон ажалшадай нягтаар жагсанхайень үшөө дахин гэршэлэн харуулба.

Р. Цыдыпов.

Советскэ хүнэй үндэр дуун

Энэ үдэр үнинэй хүлеэгдэжэ байгаа. Арадай ажахын, культурын алишье һалбарида хүдэлжэ байһан ажалшад Конституцяар хараалагдаһан агуу ехэ эрхэеэ эдлэжэ, нютагайнгаа засаг түрэдэ эрхимэй эрхим хүнүүдые һунгахаяа мартын гурбанай эртэ үглөөнһөө хойшо Улан-Удын хүдөө ажахын техникумэй байшан — һунгуулиин газар тээшэ омог дорюунаар гэшхэлэлдэнэ.

Депутадуудые һунгахаяа гүлмэрхэн, арба найма наһаяа мэнэ һаяхан гүйсэһэн залуушуул, үе наһан соогоо олон юумэ үзэһэн үбгэд, хүгшэд түрүүшэгээр һунгаха хүсэлэнтэй һунгуулиин 2-дохи участогта эртээнһээ суглараад, үглөөнэй 6 час болохые хүлеэжэ яданхай. Часай стрелкэнүүд юундэшьеб тон удааханаар ябана. Зарим хүн эжэлэдгүй часыгаа гаргаад лэ харана. 6 часай болон сасуу һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ Александр Тимофеевич Чукреев һайндэртэй дашарамдуулан эндэ сугларһан һунгагшадые халуунаар амаршалжа, һунгалтаяа эхилхые гүйнa. Тэдэнэрэй дунда бүри һүниин 3 часта эндэ ерэһэн Бурмонкоопсоюзай хүдэлмэрилэгшэ Бато Базарович Мункоев бии. Тэрэ бюллетеньнүүдые абажа, хамагһаа түрүүн коммунистнуудай ба партийна бэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө үндэр дуугаа үгэнэ.

Удаалуулан 6-дахи домуправлениин хүдэлмэрилэгшэ 70 наһата Дмитрий Михайлович Мишинов, гэрэй эзэн эхэнэр Елизавета Куприяновна Нечаева, пенсионер Степан Васильевич Максимов, уран зохёолшо Хоца Намсараевич Намсараев, хүдөө ажахын техникумэй студентка 18 наһа һаяхан гүйсэһэн Капитолина Васильевна Дулбеева ба бусад дуугаа үгэнэд.

Үглөөнэй 7 час хүрэтэр аяар 220 хүн эндэ дуугаа үгэһэн байгаа. Һунгалтын үедэ концерт, наадан харуулагдаа.

Д. Дугаров.

Бата нэгэдэл

Мартын гурбанай үглөөгүүр радио хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэ дуугаржа, хүгжэмэй ирагуу һайхан абяан городой үйлсэнүүдые зэдэлүүлнэ. Үйлсын хоёр тээгүүр һубарилдан байһан хэдэн дабхар гэрнүүдэй сонхонууд эндэ тэндэ ялагад, ялагад гэлдэн гэрэлтэнэ. Энэмнай юрын амаралтын үдэр бэшэ. Городой ажалшад өөһэдынгөө эрхим түлөөлэгшэдтэ баранһаа урид дуугаа үгэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлгэтэйгээр һунгалтын участогууд тээшэ зоришо.

Үшөө үглөөнэй 6 час болоогүйдэ Улан-Удэдэхи һунгуулиин № 4 участогта хүн зон олоороо суглараад байба.

—Түрэл Парти, Правительствынгаа политикын түлөө дуугаа хамагһаа урид үгэхэ зорилготой ерээб. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадалсажа, түрэл оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө, совет арадай зол жаргалай түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябалсаа һэм. Мүн тэрэ заншалаараа мүнөөдэр һунгуулиин участогта түрүүлэн ерээб,—гэжэ һунгагша Давыд Петрович Трифонов хөөрэнэ.

Давыд Петровичтал адли хүсэлэнтэй ерэһэн хүнүүд эндэ олон байгаа. Доторой дайнда хабаадалсаһан В. И. Ерохин тэдэнэй дунда бии.

Уданшьегүй 6 час боложо, Участково комиссиин түрүүлэгшэ Г. Ф. Иваненко һунгагшадые уриба. Түрүүшын табахан минутын туршада 30-аад хүн һунгаһан байха юм. Тиигэжэ №4 участогай һунгагшад үглөөнэй 11 час болоодүйдэ коммунистнуудай, партийна бэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй кандидадуудта бултадаа шахуу дуугаа үгөөд байгаа.

Һунгалтын дүнгүүдэй ёһоор нүхэд Е. И. Алексеев, А. И. Понамаренко, Л. В. Арсентьев, Г. Ц. Бельгаев, Ф. А. Коломец гэгшэд ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Советтэ, нүхэд А. И. Назаренко, А. Т. Ибдиминова, В. Н. Лугова, М. С. Чердонова, Л. Ф. Зимякова, Б. П. Федоров, И. А. Ким гэгшэд Улан-Удын Городской районой ажалшадай депутадуудай Советтэ депутадууд боложо һунгагдаа.

Е. Иванова.

Баян дэлгэр байдалай түлөө

Мартын 3-най 5 час 30 минута. Энэ үглөөгүүр хэды эртэ байбашье һаань, айл бүхэн бодонхой, хоёр гурбаадаараа һубарилдан колхозой клуб тээшэ гэшхэлэлдэнэ. Тэрэшэлэн холын гүүртэ, отарын хүдэлмэришэд хонгёо һайхан хоолойгоороо ханхинаса дуулалдаһаар машинада, мори шаргада һуугаадшье, мотоциклда һундалдаадшье ерэжэл, ерэжэл байба...

«Коммунизм» колхозой дэргэдэхи һунгуулиин участогта буурал сагаан толгойтой үбгэд, һапшаг сагаан хүгшэдшье, мүн залуу һунгагшадшье олоороо сугларанхай, үглөөнэй 6 час болохые хүлеэжэ байгаа. Тэдэнэй дунда колхозой модошо дархан, 60 гаран наһатай Цырен Нимаев хүгшэнтэеэ, түрүү һаалишад Бадма-Ханда Доржиева, Бадма Цыбик Норбоева, Цыбик-Нурба Ерпалова, хонишод Гомбожап Санжиев, Борис Самбаев һамгатаяа, мүн бусад хүнүүд олон.

Тииһээршье байтар үглөөнэй 6 час болобо. Һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ Виктор Гармаевич Бальжиев дуугаа үгэхыень һунгагшадаа уряалха зуураа, иигэжэ хэлэбэ;

— Бидэ һунгагшад ажалаараа алдаршаһан арадай эрхим түлөөлэгшэдтэ дуугаа үгэхэдөө, Эхэ оромнай саашадаа һалбаран мандаг лэ, ажабайдалнай улам һайжараг лэ гэжэ сэдьхэнэбди.

Колхозой үнинэй модошо дархан Цырен Нимаев өөрынгөө хүгшэн—Очир Нимаеватай хамта эгээн түрүүлэн бюллетень абажа, арадайнгаа үнэн хүбүүд, басагадта дуугаа үгэбэ. Тэдэнэй удаа колхозой түрүү һаалишадай нэгэн—Бадма-Ханда Доржиева, хонишод Гомбожап Санжиев, Борис Самбаев, Бадмажап Дабаева болон бусад дуугаа үгэһэн байна.

—Мүнөөдэр бүхы совет арадтаяа хамта нютагайнгаа Советтэ эрхим түрүү хүнүүдээ һунгажа байнабди. Байдалайнгаа бүри һайжархын, баян дэлгэр болохын тулада дуугаа үгэнэб,—гэжэ колхозой гэшүүн Анна Ильинична Титова урна руу бюллетень табиха зуураа хэлээ.

Эгээн түрүүшынхеэ һунгахаяа ерэгшэдшье олон. Тэдэнэй тоодо һурагша Ц. Раднаева, һургуулиин хүдэлмэришэн Галина Лущина болон бусад бии.

Колхозой центрһээ 30 гаран километртэ байдаг Мойһото, 25 километртэ байдаг Енгаажин, Баруун Хаал гэжэ нютагуудта тусхай нүүдэл урнанууд эльгээгдэһэн байна.

Үглөөнэй 10 часта һунгагшадай 70 гаран процентнь дуугаа үгөөд байба.

Иигэжэ Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүдэй олонхинь үдэшын 5 часта дуугаа үгэжэ дүүргэһэн байна.

Б. Цыремпилов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Бадмажап Дабаева, Галина Лущина, Борис Самбаев гэгшэд бюллетень урна руу табижа байна.

А. Мантаевай фото.

Манай зол жаргал

МУХАРШЭБЭР. (**Манай корреспондентһээ телефоноор абтаба**). Мүнөөдэр аймагай центртэшье, аяар холын Галтай, Шэнэһэтэ, Хүсөөтэ, Боом болон бусад хүдөө тосхонуудташье хүн зон хүхюун баяртай, һайндэрэйхидэл адли гоёор хубсаланхай, һунгуулиингаа участогуудта ошоно. Эдэнэр өөһэдынгөө дундаһаа дэбжүүлэгдэһэн эрхим хүнүүдэйнгээ түлөө дуугаа үгөө.

Аймагай Культурын байшан соо эртэлжэ сугларһан олон зоной дунда 60 наһатай пенсионер Кирилл Непогодев гэр бүлөөрөө ерэнхэй.

Үглөөнэй 6 час. Һунгуулиин участогай комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Кандратюков Культурын байшангай ехэ зал соо суглараад байһан аймагай ажалшад, колхознигуудые һунгалтын үдэрөөр амаршалаад, дуугаа үгэхыень уриба.

Хүн зон хойно хойноһоо һунгалтын урна тээшэ алхалнӑд. Эгээн түрүүн «Коммунизм» колхозой 77 наһатай гэшүүн нүхэр Н. Поломошнов һунгалтын бюллетень абаад, урна руу хэхэ зуураа иигэжэ хэлэбэ:

—Колхозникуудай үдэр ерэхэ бүри баян шадалтай боложо, колхознай хүгжэжэ байна. Иимэ жаргалтай сагта ажаһуухада ямар золтойб! Жаргалнай ехэ дээрээ үшөө ехэ болог!

Мүн лэ энэ үедэ республикын автотрестын Мухаршэбэрэй авторотын слесарь нүхэр И. Голодовкин иигэжэ мэдүүлээ;

—Парти, Правительствомнай ажалша арад зонойнгоо ажабайдалые улам һайжаруулхын түлөө ехэ анхаралдаа табижа байна, Салин хүлһэ багаар абадаг ажалшаднай ехые абадаг болоо. Һайндэрэй урдахи, субботын үдэрнүүдтэ усөөн час хүдэлдэг болообди, Мүн нютагай Соведуудэйшье ажал хүдэлмэри һайжараа. Манай нютагай Соведууд ажал хүдэлмэреэ бүри һайжаруулха бэзэ гэжэ би этигэнэб. Манай аймагай центр, хүдөө тосхонууд болбосон түхэлтэй боложо, арад зонойнгоо эрилтые хангажа байг.

Энэ үдэр иимэ һайхан юрөөлнүүд хэды олон хэлэгдээ гээшэб! Һунгалтын эхилһэнһээ хойшо нэгэ часай үнгэрөөд байхада һунгуулиин Мухаршэбэрэй нэгэдэхи участогта 300 гаран хүн дуугаа үгөө. Иигэжэ арад зомнай өөрынгөө дэмжэһэн эрхим хүнүүдээ нютагай Соведуудтэ һунгаһан байна.

Т. Гармаев.

Мяханай комбинадтахи һунгуулиин 68-дахи участогта

Бүри уржа үдэшэнһөө мяханай комбинадтахи һунгуулиин 68-дахи участогта хүн зон, илангаяа залуушуул олоороо сугларжа эхилээ. Һүниин арбан хоёр часта 12-дохи һургуули урдынхиһаа гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй, һунгуулида хэрэгтэй бүхы юумэниинь бэлэн болгогдонхой байба.

Үглөөнэй табадахи часта һунгуулиин таһалгын үүдэндэ һунгагшад олоороо сугларaa. Мүнгэн сагаан толгойтой, ажалша баатар гараараа халбагар хурзэ һахалаа эльбэн, эльбэн байһан үбгэдшье, энэрхы сэдьхэлтэ эхэнэрнүүдшье, түрүүшынхеэ һунгахаяа ерэһэн тэбхэр үргэн мүртэй, бажагар улаан залуу хүбүүдшье, нугархай уяхан бэстэй, хотолзомо һайхан басагадшье тэндэ бии. Үе үе болоод лэ няжаганаса, ташаганаса энеэлдэн, һони һорьмойгоо асуулсажа, хүхюун хөөрэлдөөн болоно.

Саг—таба минутагүй зургаа. Хүн зон эли бодо хүхюу хөөрдэм боложо, ямар нэгэн нангин һайхан юумэ хэхэеэ тэсэжэ ядан байһандал, Ильичын гэрэлээр яларһан һунгуулиин таһалга тээшэ тэгүүлэн, зүдхэн байбад.

1916 онһоо хойшо түмэр замда хүдэлһэн, Октябрьска революциин удаадахи жэлнүүдтэ Сергей Лазо түрүүтэй партизануудай отрядта нүхэр Лазогой харуулшан ябаһан, мүнөө Заудинска станцида ажалладаг Петр Александрович Анисимов илангаяа хүхюутэй. Мүн мяханай комбинадай дэргэдэ түмэрбетон үйлэдбэрилдэг заводто бетонщигоор ажалладаг түрүү хүдэлмэришэн Владимир Дубынин түрүүшынхеэ һунгахаяа ерэнхэй.

Һунгахашье саг дүтэлбэ. Һунгуулиин № 68 участогай комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр А. П. Костриков һунгагшадта хандаба: «Манай баян дэлгэр Эхэ ороной ажалшад жэлһээ жэлдэ ажахыгаа, соёл культураяа хүгжөөжэ, коммунизмын жаргалата һайхан байдал тээшэ сэхэ шууд дабшана. Нютагай Соведуудтэ эрхим хүнүүдээ, арадайнгаа үнэн сэхэ түлөөлэгшэдые һунгахаяа байнабди. Эхэ оронойнгоо сэсэглэн һалбархын, арад зонойнгоо улам сэнгэлиг, бүри ехэ жаргалтай болохын тулада, эб найрамдалай тулада дуугаа үгэел»,—гэжэ сэдьхэл татамаар уряалаа.

Һунгуулиин таһагай үүдэн хоёр тээшээ үргэнөөр нээгдэжэ, хүнүүд хойно хойноһоо һубарилдан оробо.

Мяханай комбинадтахи автогаражай солото слесарь Иван Андр... вич Кушнарёв бюллетеньнүүдые т... рүүлэн абаад, гоё һайхан сэ... набшаар, улаан тугуудаар шэм... лэгдэһэн урнын хажууда ошоод, ... дэнээ табихынгаа урда иигэжэ ... лээ:

—Түрэл партиингаа, правите... ствынгаа, алдарта совет арадай... гаа аша туһада, дэлхэй дээрэ эн... амгалан байдал мандуулхын тула... ажаллахыень эрхим түрүү нүхэд... нютагай Советтэ һунганаб. Өөры... талаһаа арадай хэрэгтэ хубита... оруулжа, үдэрэйнгөө нормо 250—3... процент ходо дүүргэдэг байхаб... гэжэ мэдүүлбэ.

Удаалуулан тэндэхи № 12 дун... һургуулиин 10-дахи классай һур... шад Галина Ростова, Иван Вор... бьев, комбинадай үнинэй хүдэлм... ришэн нүхэр Королёв, эрхим ш... катурщица И. Косинова, 86 на... тай пенсионерка Наталья Алексе... на Громова, хүдэлмэришэн-залу... шуулай үдэшын һургуулиин баг... Павел Алексеевич Ваулин ба бус... олон ажалшад хойно хойноһоо ... барилдан һунгаба.

Амарха гэр, хүүгэдэй таһалга, ... фет бии. Үглөөнэй 10 часһаа эх... лээд модоной заводой, № 12 һу... гуулиин уранһайханай самодеятел... ностиин коллектив һонирхолт... концерт харуулаа, элдэб наада э... хидхээ.

Үглөөнэй 7 часта 220 хүн, 10 ча... та—1038 хүн, 12 часта—1650 х... һунгаад байба. Тиигэжэ баяр ба... халангай оршон байдалда, эмхи... һайнаар үдэшын 8 часта энд... бүхы гражданинууд һунгажа дү... гээ.

Улан-Удын горсоведэй депутад... мяханай комбинадай хүдэлмэриш... И. И. Пелюх, консервын завод... хүдэлмэришэн В. Д. Бурши... Пригороднэ райсоведэй депутад... консервын заводой түрүү хүдэлм... ришэн У. И. Павлуцкий, һүнэй з... водой хүдэлмэришэн П. К. Семё... ва болон бусад һунгагдаа.

Һүниин 12 часта урные нээхэдэ... олон бюллетень дээрэ түрэл Комм... нистическэ партияа, Советскэ пр... вительствояа магтаһан сэдьхэл з... хэ баясуулан хүдэлгэмөөр һайн һа... хан юрөөл үгэнүүд бэшээтэй бай...

Иигэжэ Улан-Удэ городой 68-... хи һунгуулиин участогай һунг... шад хүгшэн залуугүй бултадаа Н... тагай Соведуудтэ һунгалтые хал... наар угтан һайндэрлэбэ,

Д. Чимит...

Артелиингаа улам дэбжэхын, ажабайдалайнгаа бүри һайжархын түлөө

КЫРЕН, (**Телефоноор абтаба**). Мартын 3-да Түнхэнэй таряашад эрхим хүбүүд, басагадаа нютагай Соведуудэй депутадта һунгажа найрлаба. Нютаг бүридэ һунгалта эдэбхитэйгээр үнгэрөө. Харбятска һунгуулиин участогта үглөөнэй 6 час болоогүй байхада нютагай бүхы һунгагшадай олонхинь сугларaaд байгаа. Тиигээд үглөөнэй 8 час 25 минутада зон бултадаа һунгажа дүүргэһэн байна. Мүн тэрэшэлэн Шулуутын, Ахалинска, Шемкинскэ һунгуулиин участогуудта һунгалта ехэ эдэбхитэйгээр үнгэржэ, үглөөнэй 9 часта дүүрээд байгаа.

Ажалшад эрхим хүбүүд, басагадайнгаа түлөө дуугаа үгэхэ зуураа, үнэн зүрхэнэй, һайн һайхан юрөөлнүүдые, захяа заабаринуудые тэдээндэ хэлэбэ, Харбятска һунгу... лиин участогта һунгаһан үндэр ... һатай нүхэр Аюшеев бюллетеньн... дые урна руу табиха зуураа иигэ... хэлээ:

— Манай һалбаран хүгжэжэ б... гаа Эхэ, орон, засаг түрэмнай м... даха болтогой!

Мүн эндэ һунгаһан нүхэр А... нова үнэн зүрхэнэй иимэ. үгэнүү... хэлэбэ:

— Мүнөө эрхим нүхэдөө заса... газарта түлөөлэн һунгаха зуур... бүхы колхозникуудайнгаа зол... жаргалтайгаар ажаһуухыень, к... хозойнгоо хүгжэн һалбархыень ... сэнэб.

Мүн тэрэшэлэн ондоошье нют... гуудта һунгагшад юрөөл хэлэбэ...

Е. Митахинов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. (зүүн гарһаа) Железнодорожно районой һунгуулиин № 43 Участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Безбородов Улан-Удын паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэн нүхэр Тыхеевэй бүлэтэй хөөрэлдэжэ байна. 2. Улан-Удын хүдөө-ажахын техникумэй ветеринарна отделениин студентнүүд түрүүшынхеэ һунгажа байна. 3. Зэнгрийн аймагай «Улаан-Эрхирик» колхозой гэшүүд.

КОЛХОЗ БҮХЭН МЯХА ЕХЭЭР АБАХА ДҮҮРЭН АРГАТАЙ

олын бэлшээридэ мал һайнаар таргална

уу мал олонтойшье һаа, дүтэ он бэлшээриин газараар бага нэй аймагай «Путь Ленина» оз жэл бүри хэдэн зуун толгой а холын бэлшээринүүдтэ — даг уулануудай хоорондуур аг Үргэдэй, Хара хүдүү, Нүхэн отэ, Хүхэ болдог, Ямаата, рта жалга, Ондолито гэхэ мэ- багахан жалга, тохойнуудта ажа, зунай ногоондо тарга- даг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ кол- 900-гаад толгой залуу һубай , 400-гаад толгой адуу холын ээридэ гаргажа, аргагүй һай- тарагалуулаа. Залуу мал—ха- аг, гунанууд хоёр дахин шахуу боложо, шэгнүүрээ 1 центнер, нер хахадаар нэмээбэ.

олхозойнгоо центрһээ 60—70 метр, заримдаа 100-гаад кило- холо хүдөө һарьдагта хэдэн тэ мал гаргажа, зуһуулха гээ- нилээд бэрхэшээлтэй байдаг. эхи малшад, колхозой правле- зунай бэлшээриин урда тээ бэ- элэй горьтой хүдэлмэри хэдэг на. Үбэл, хабар шаргын харгы- байхада зундаа малда эдюулхэ элэй дабһа зөөгдэдэг, ха- аа харгы заһагдадаг юм. Һүү- жэлнүүдтэ колхоз бэлшээриин рнуудые, малай уһалдаг газар- ые заһадаг, сэбэрлэдэг болоо. артаа һубай мал эрэ эмээрээ, наһаараа илгагдажа, хэдэн тэ болгогдолог.

ухэр Дамшаевай даадаг брига- ид хамта 388 толгой малтай н бэлшээридэ гараад, бултые һайнаар таргалуулаа. Эдэ мал үүрээ хамта 457 центнерээр ээһэн байна. Бригадада гурбан ажалладаг. Тэдэнэр 30 гаран нер мяха ажалай нэмэлтэ түл- дэ хубаажа абаха болоо. улгашан Һамажап Сыренович ров 220 толгой хашараг буруу- ые хаража байгаад, тэдэнээ аар таргалуулһанай түлөө 5 ажалай нэмэлтэ түлбэридэ ха болобо. Үнгэрэгшэ жэлдэ эр Ошоров 700 ажалта үдэр жо, тэрээндээ 180 пүүд таряа, 3 а гаран түхэриг мүнгэ абаа. нэ бригадынхид гурба һараһаа сар соо малаараа холын бэл- ридэ зуһаһан байна.

олын бэлшээридэ гараһан һубай й мүн ондоошье гүүртэнүүд лмэридөө һайн амжалта туйла- Гурбан һараһаа үлүү сар соо ад ерэхэдэнь малынь танигда- бэшэ болоод байдаг. Иигэжэ идэ тушаагдаха, мяхан болгог- малаа ногоо һайнтай холын шээринүүдтэ зуһуулан тарга- һанай ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ оз гүрэндэ мяха тушааха, ху- даха түсэбөө холо үлүүлэн гээ. Хамта 400 центнер мяхан бһөө гадуур тушаагдаа.

нэ жэлдэ колхоз нёдондонойхи- орходоо һураггүй олон мал, та 1700-гаад толгой мал холын шээридэ гаргажа, таргалуул- р хараална.

Б. Бирбаев.

Гахай шахадаг түрүүшүүл

Энэ жэлдэ эхэ гахай бүриһөө тонно мяха абахын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлэе гэжэ республика дотороо нээмэл бэшэгтэйгээр хандаһан Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гахайшад абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

Энэ колхоздо поршоонхо олоор абадаг, гахай һайнаар шахадаг- шье дүршэл ехэтэй гахайшад олон. Тэдэнэй дунда гахай шахагша Екатерина Баннова эрхим ажалдаараа шалгаржа байдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Баннова 40 гахай шахажа, нэгэ нэгыень центнер шахуу шэгнүүртэйгээр тушаагаа. Мүн гахай шахагшад Цындыма Лумбунова, Мигразамал Салахутдинова гэгшэдэй оролдосотойгоор ажалладаг байһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Эндэхи гахайшад мүнөө жэлдэ нёдондонойхидо орходоо хоёр хахад дахин ехэ гэхэ гү, али хамта 450 центнер мяха гүрэндөө тушааха зорилготой. Мүнөө эндэ үнгэрэгшэ намарай 200 гаран толгой поршоонхын зариманиинь томо болгогдожо, зариманиинь шахагдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гахай шахагшад Е. Баннова, Ц. Лумбунова, М. Салахутдинова гэгшэд.

Фотонь **Д. Болхоевой**, текстнь **Д. Цыренжаповай.**

Арга боломжо ехэтэй

Таряа талха ехээр ургуулдаг Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд һүүлэй жэлнүүдтэ гахай яһала олоор шахадаг болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ гахай шахалгаар республика дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ энэ аймаг түрүүлжэ гараа. Республикын колхозууд соо мүн лэ түрүүлжэ, эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ 355 центнер гахайн мяха абаһан энэ колхозойхид мүнөө жэлдэ хоёр дахин ехэ, 700 центнер гахайн мяха гүрэндэ тушааха уялга абанхай. Гадна, 850 центнер үхэрэй мяхан, 634 центнер хониной мяхан, 150 центнер адуунай, 80 центнер шубуунай мяхан абтаха юм. Тиигэжэ энэ колхоз мүнөө жэлдэ хамта 2615 центнер мяха абаха болоно. Энэ мяханай 30-аад процентнь гахайн мяхаар дүүргэгдэхэ. Тиигээд мүнөө колхоз гахайнуудые шахажа, зун-намартаа шахагдаха поршоонхонуудые һайнаар эдеэлүүлэн, түргэнөөр томо болгожо, гүрэндэ тушаагдаха сарнуудаа, эрьенүүдээ шахажа байна.

Мяха ехээр абаха хэрэгтэ анхаралаа табижа байдаг колхозууд аймаг дотор үшөөшье бии. Тиибэшье, Мухаршэбэрэй аймагта гахай шахаха, үхэр, хонидые, адуу бэлшээн таргалуулха талаар ехэ дутагдалнууд бии. Олохон колхозууд, жэшээлхэдэ, Булганинай, Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Улаан-Шулуута» колхозууд гахай үсөөнөөр шахана, малаа туранхайгаар гүрэндэ тушаана. Үнгэрэгшэ жэлдэ ганса туранхай мал гүрэндэ тушааһанай гэмээр аймаг дотор 2500 центнер мяхан дутуу абтаа.

Урда жэлнүүдтэ үзэгдэдэг дутагдалнууд мүнөө жэлдэшье гаража заһалба. Ажахын жэлэй түрүүшын 4 һара соо 130 толгой эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо 67 үнеэн, 588 гахай, 524 хонин үүсэлэгдэжэ худалдагдаа. Мүнөө зарим газарта мал олоороо туража, гарзалжа байна. Намарһаа хойшо 1300 гаран мал үхөө.

Мяха ехээр абадаг болохын тулада колхозууд өөһэдынгөө арга боломжонуудые дүүрэнээр хэрэглэхэ зэргэтэй. Мүнөө жэлдэ аймагай колхозууд 3 мянга гаран эбэртэ бодо мал, 4 мянган хони, 15 мянган гахай, 42500 толгой шубуу шахан таргалуулжа, гүрэндэ тушааха түсэбтэй юм. Эдэ малые бэлшээжэ, шахажа, һайнаар таргалуулха арга боломжо аймаг дотор гүйсэд бии. Шэмээр һайн ногоотой, уһаар элбэг бэлшээриин газарнууд, малда эдюулхэ талха таряанай зүйл колхозуудта хүсэд бии. Гадна, ерэхэ зундаа таргалуулагдажа байһан малда эдюулхын тулада хэдэн зуун гектар дээрэ тэжээлэй элдэб культурануудые—зелёнко, кукуруза, люцернэ гэхэ-мэтэнүүдые ургуулжа болохо.

И. Михайлов, БМАССР-эй хүдөө ажахын министерствын ахалагша зоотехник.

Республикын колхозуудта үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулга бэелүүлгэ тухай 1957 оной мартын 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Энэ оной январиин 1-һээ мартын 1 болотор таряаланда наг шэбхэ гаргалга	Үнеһэ суглуулга	Шубуунай аргал суглуулга	Сабшаланда наг шэбхэ гаргалга
Тунхэнэй	54,1	44,7	140,6	53,4
Б-Кударын	52,0	2,6	6,6	—
Кабанскын	43,3	28,4	75,1	—
Бичурын	42,3	28,0	185,1	39,7
Кударын	30,0	24,1	96,6	19,2
Прибайкальска	28,7	20,3	54,2	28,1
Тарбагатайн	28,0	21,1	47,4	29,3
Мухаршэбэрэй	27,6	68,3	218,5	13,0
Заиграйн	26,0	12,4	46,2	16,6
Баргажанай	25,5	12,6	33,2	24,1
Курумканай	22,6	4,7	25,7	39,0
Иволгын	16,6	4,4	60,8	12,3
Ториин	14,2	8,2	56,0	28,2
Сэлэнгын	13,8	7,9	47,0	43,5
Яруунын	12,6	5,4	18,8	26,3
Закаменай	11,9	4.9	6,5	60,5
Кяхтын	10,2	3,3	3,0	3,4
Хориин	8,8	2,7	13,6	26,7
Хэжэнгын	5,8	3,8	31,0	29,5
Зэдын	5,5	8,7	23,6	27,9

Республикын колхозуудта үрэһэ хүрэнгэ хаалга тухай 1957 оной мартын 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Ороһо таряанай	Хартаабхын
Түнхэнэй	123,2	102,8
Прибайкальск	111,9	98,3
Кабанскын	106,3	95,7
Байкало-Кударын	106,0	94,1
Кяхтын	100,8	63,5
Кударын	100,6	111,8
Заиграйн	100,1	87,3
Хэжэнгын	99,3	47,8
Ториин	97,2	65,2
Тарбагатайн	96,9	77,6
Бичурын	95,5	77,6
Хориин	94,4	79,1
Зэдын	90,4	45,9
Мухаршэбэрэй	88,5	82,9
Баргажанай	82,7	93,3
Яруунын	71,7	53,9
Закаменай	64,4	49,0
Иволгын	41,3	55,0
Курумканай	39,2	90,0
Сэлэнгын	23,7	41,0

ГАГНУУРШАДАЙ БРИГАДА

Темлюйскэ цементын завод республикымнай промышленностиин ехэ предприятинуудай нэгэниинь болонхой. Цемент — барилгада хэрэгтэй тон шухала зүйл мүн. Эндэхи заводойхидой үйлэдбэрилжэ байһан цемент оронойхимнай асари ехэ электростанцинуудай, гэр байрануудай барилгада хэрэглэгдэнэ.

Мүнөө энэ заводой дэргэдэ үшөө нэгэ ехэ предприяти—шифернэ завод баригдажа байна. Барилгашадай эршэтэ ажалай аша үрэ элеэр харагдана. Һууриһаа өөдөө хананууд тэбхылдэн үндынхэй, үндэр —үндэр тулганууд бодхоогдонхой. Түмэр-бетонно тэдэ тулгануудай армагуудые бүтээжэ байһан электрогагнууршад үбэлэй хүйтэндэшье газаа хүдэлмэрилнэ. Эндэшье, тэндэшье электрогагнууриин сэгээн гал ялалзана...

Хүдэһэн дэгэл үмдэһэн нэгэ хүн эндэ хүдэлмэрилжэ байгшадай хажуула ерэжэ, «Нүхэд, үбэлэй хүйтэндэ газаа хүдэлмэрилөөшье һаа, түрүү һууряа алдаагүйбди» гэжэ хэлэбэ. Эндэ ерэгшэ бригадир Иван Михайлович Зубрилин байба.

— Иван Михайлович, та мүнөө профкомдо барилгашадай хүдэлмэриин үнгэрһэн һарын дүн гаргалсалга дээрэ байһанаа ерэбэ гүт,—гэжэ хажуудань ерэһэн электрогагнууршан асууба.

— Тиибэ даа. Али бригадын түрүүлжэ, алинай гээгдэжэ ябаһаниие тодорхойлходо һонин ха юм.

— Үнгэрһэн жэл соо мүрысөөндэ хододоо түрүүлжэ ябаһан аад, мүнөө яахадаа гээгдэлдэ орохомнайб,—гэжэ тэндэ байһан Дмитрий Ратников хүхюунээр хэлэбэ.

— Тиигэжэ һанаха болоо һаа, тон буруу,—гэжэ бригадир Зубрилин огсомоор харюусаад, — трест дотор манай бригадын урда орожо шадаха бригаданууд үгы гэжэ һанадаг болобо гүт? Тиигээл һаа, нүхэд бүтэһэн хэрэг бэшэ. Мүнөө бидэнэр үбэлэй хүйтэнэй сагшье һаань түмэр армагуудые гагнаха, хүдэлмэрээ зааханшье удааруулха ёһогүйбди, Барилгын материалнуудые үйлэдбэрилдэг прдеприятинуудта парти, правительствын зүгһөө ехэхэн анхарал хандуулагдана ха юм. Һаяханшье эндэмнай Лазарь Моисеевич Каганович ерэжэ, ажал хэрэгтэймнай танилсажа ошоһон байна. Тиимэһээ заводойнгоо барилгые түргөөр дүүргэжэ, оронойнгоо шэнэ барилгануудые шифернээр элбэгээр хангаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотойбди.

«Темлюйцемстрой» трестын барилгашадай дунда нүхэр Зубрилинай бригада үндэр бүтээсэтэ ажалаараа онсо шалгардаг. Зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлдэ тус бригадынхид хоёр жэлэй даалгабари дүүргэжэ, социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гараһан байна. Мүнөө тус бригадынхид туйлаһан амжалтаяа саашадань арьбадхан, шифернэ заводой барилгые түргөөр дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа тэмсэнэ.

— Ажалаа хайшан гэжэ эмхидхэхэдээ иимэ амжалта туйланабта,—гэһэн асуудалда нүхэр Зубрилин иигэжэ харюусана:

— Манай бригада барилгын бүхы түмэр-бетонно зүйлнүүдэй армагые бэлэдхэдэг юм. Тиимэһээ бригадымнай гэшүүн бүхэн нэн түрүүндэ бүтээгдэхэ конструкциингаа зурагые уншажа шадаха зорилго урдаа табяа һэн. Энэ зорилгоёо бэелүүлээд байхадаа түмэр армагуудые һаадгүйгөөр холбон гагнадаг болообди. Тиихэдэ ажалай бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлхын түлөө хүдэлмэришэдые урмашуулха гээшэ ехэ үүргэтэй. Хүдэлмэришэднай нормоёо үлүүлэн дүүргэхэдээ бүри ехэ нэмэлтэ түлэбэри абадаг байна.

Газарһаа өөдэ үргэлжэдөө үндыжэ байһан ехэ корпусой хажуугаар уташье, богонишье түмэр армагууд обоолоотой. Крануудаар тэдэниие үргэжэ, хэрэгтэй газартань табиһанайнь һүүлээр бетоноор шудхагдажа, хүдэр бүхэ тулганууд болгогдоно. Тэрэшэлэн хэдэн метр үргэнтэй хабтагар армагууд газарта бетоноор шудхагдаһанайнгаа һүүлээр бүтэн хана болгогдон табигдана.

Армагуудые уяжа гагнадаг обоо түмэрэй хажууда хүдэлмэрилжэ байһан Григорий Ананин урдаа хара шэлтэй халхабшаяа тархиһаа абажа, тамхилжа эхилнэ. Энэ хүниие харахада бараг лэ хүдэлмэрилдэг хэбэртэй. Махорко тамхи оройжо байһан хүдэлмэришэ хүдэр гарнуудынь хүйтэндэ оройдоошье бээрэнэгүй, харин уурал бааяна. Үглөөнһөө үдэ болотор тэрэнэй гагнан-уяһан хэдэн армагууд хэбтэнэ.

— 1957 ондо Октябрьска революциин 40 жэлэй ой гүйсэхэнь. Тиимэһээ орон доторнай энэ һайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ эхилбэ. Бидэшье энэ мүрысөөндэ хабаадалсаха зуураа, жэлэйнгээ түсэбые хоёр дахин дүүргэхэ гэһэн уялга баталан абаабди,—гэжэ нүхэр Ананин хөөрэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ Иван Михайловичын бригадынхид хэдэн звено боложо таһараад, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Электрогагнууршад Федор Рябов, Андрей Вильдермут, Дмитрий Ратников болон бусад үдэр бүриингөө нормые 170 гаран процент дүүргэнэ. Иигэжэ электрогагнууршадай энэ бригадынхид шифернэ заводой барилгашадай дунда хододоо түрүүлжэ ябана.

Н. Мисайлов.

Барилгын модон бэлэдхэгдэнэ

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (Зэдэ) гэшүүд хоёр жэлэй туршада хамтынгаа малые типовой һайн байрануудтай болгохо оролдолго гаргажа байна.

1956 ондо 100 үнеэдэй байха типовой нэгэ байра, 100 тугалай байра, мүн малшадай байха 10 шэнэ гэр, типовой бани, мянган тонно таряанай склад, электростанци баригдаһан юм. Энэ жэлдэ манай колхоз 100 үнеэдэй байха типовой нэгэ байра, малшадай байха 20 гэр, хүүгэдэй ясли, 500 хониной типовой байрануудые барихаар хараална. Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һараһаа эхилжэ барилгын нэгэ бригада ойдо модо отолхоёо гаранхай.

Ц. Сагалеев.

КОЛХОЗУУДАЙ ТООСООТО-ҺУНГУУЛИИН СУГЛААНУУДҺАА

Олзо доходнай түргөөр ургана

архан уулын хормойдо, Барга- голой үбсүүндэ Курумканай агай Молотовой нэрэмжэтэ кол- ой гэшүүд баян дэлгэр байдал- ажаһуудаг. Һаяхан эндэ хам- суглаан боложо, зургаадахи анжэлэй түрүүшын жэл болохо 6 оной ажал хүдэлмэриин дүн- дые зүбшэн хэлсэжэ, энэ жэлдэ хэхэ тухайгаа хөөрэлдөө.

Манай колхоз үнгэрһэн жэлдэ гектар дээрэ тарилга хээ һэн. энэй хахадынь шахуу 2032 гек- ырынь тэжээлэй культурануудаар игдаһан байха юм. Харин урда лнүүдтэ—1953—1954 онуудта йдоол хоёр зуугаад гектарта жээлэй культура таригдадаг бай- , Тэжээлэй культурануудай тал- йе үргэдхэжэ, илангаяа кукуруза жа, тэрэнэйнгээ зарим талмай- гектарай 150—180 центнер но- н эшэ набша суглуулжа, ниингээ адуу малые тэжээлээр ху- хангажа шадаһан, үнеэн бүри- 6—7 тонно хүртэхөөр силос дара- абаһан байнабди. Хартаабхын, ошиин ургаса урда жэлэйхиһээ ёр дахин ехэ абтаа.

Үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ адаг болоһоор адуу малай ашаг мэ нилээдгүй дээшэлнэ. Хэрбээ үүриин газарай 100 гектар бүри- 1953 ондо һүн 13,3 центнер, ноо- н 54 килограмм абтаһан байгаа а, 1956 ондо 22,4 центнер һүн, 138 килограмм нооһон абтаһан байна шуу. Үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүри- өө 386,5 литр һүн, хонин бүриһөө 00 грамм нооһон урда жэлэйхиһээ ээ абтаа. Тиигэжэ 1956 ондо бүхы рээ абтаһан һүн 1953 онойхиһоо 1,7 дахин, нооһон 2,5 дахин ехэ болоһон байна.

Эдэ бүгэдын ашаар колхозой мүнгэн олзо доход жэлһээ жэл бүри ургана. Үнгэрһэн жэлдэ артелиимнай мүнгэн олзо 2 миллион 96 мянга 500 түхэриг болоо гэхэ гү, али 1953 онтой жэшэхэдэ хоёрһоо үлүү дахин дээшэлээ. Мүнгэн олзо доход гол түлэб мал ажалһаа ороно. Нёдондо мал ажалһаа 1946900 түхэриг, тэрэ тоодо хонин ажалһаа 1163800 түхэриг абтаа.

Мүнгэн олзо доходой дээшэлхэдэ ажалта үдэрэй түлбэри ехэ болоно. Нэгэ ажалта үдэртэ 5 түхэриг мүнгөөр хубаагдаа. Зарим колхознигуудай бүлэ ажалта үдэртөө 10—12 мянган түхэриг абаһан байха юм. Хонишон Бадма Цыреновэй бүлэ 11340 түхэриг, колхозник Раднаевай бүлэ 10340 түхэриг, һаалишан Зугдуровагай бүлэ 8255 түхэриг абаа.

Колхоздоо эгээн ехэ олзо үгэдэг хонин ажалаа саашадаа бүри оролдосотойгоор, бүри түргэнөөр хүгжөөхэ зорилго манай колхознигууд урдаа табинхай. Ойрын 5—6 жэлэй туршада хонидойнгоо тоо толгойе 60 мянга болгохо түсэбтэйбди.

Артелиимнай гэшүүд партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга бэшэгтэ харюу болгон, 1957 ондо дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа. Энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ һү, мяха абаха, нооһо абалгые 50 процентээр ехэ болгохо, малшадтаа, колхознигуудтаа 30 гэр бариха гэхэ мэтэ уялга батталагдаба.

Абаһан энэ уялгаяа бэелүүлжэ, Агуухэ Октябриин 40 жэлэй өйе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө артелиин гэшүүд эршэмтэйгээр тэмсэжэ байнхай. Колхозоймнай түрүү һаалишад Эржима Петрова, Дышима Ламатханова, Чинсо Батуева, Санжидма Баянаева болон бусад ажахын жэлэй үнгэрһэн дүрбэн һарада һү һааха жэлэйнгээ түсэбые 35—45 процент дүүргэһэн байна. Манай хонишод һаалишадһаа ехэ гээгдэнэгүй. Мүнөө тэдэнэр 2000 гаран хурьга абаад, бултыень түлжүүлжэ байна.

Суглаан дээрэ элидхэл хэһэн түрүүлэгшэ, гушан-мянгатан нүхэр Санжиев, мүн үгэ хэлэһэн хүнүүд олон һалбарита ажахыгаа саашадань ямар аргаар, бүри һайнаар эрхилдэг болохоб, хэрэглэгдээгүй ямар арга боломжонууд бииб гэжэ хэлсээ.

Колхозой правлени һара бүри гэшүүдтээ мүнгэн аванс үгэнэ, һайн хүдэлдэг хүнүүдые али болохоор урмашуулна, ажалай нормые болон ажалта үдэр гаргашалгые жэл бүри хаража үзэдэг, зарим һалбаринуудта хубилгадаг болоһон байна.

Мүнөө үедэ колхознигуудай ажалай журам нилээд һайжаржа, ажалай бүтээсэ хараа байса дээшэлһэн байха юм. Урда жэлнүүдтэ колхозһоо гаража ошоһон 13 айл гэдэргээ нүүжэ ерээд, түрэл колхоздоо ажаллажа байна.

Элдин баян дайдаяа эзэн ёһоор ашаглажа, олзо доходоо улам бүри ехэдхэхэмнай лабтай.

А. Эрдынеев, колхозой бухгалтер.

Һү, огородой эдеэ ехээр абадаг болохо

Иволгын аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозойхид ажахын үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые һаяхан зүбшэн хэлсээ. Артелиин гэшүүд һү, огородой эдеэ бүри ехээр абадаг болохын тула оролдожо, нёдондо жэл зарим тэды амжалта туйлаа. Урда жэлэйхитэй жэшэбэл, үнеэн бүриһөө 121 литр һү ехые һааһан байна. Огородой эдеэнэй ургаса 1955 онойхиһоо 30 процентээр нэмэжэ, нёдондо жэл 93 центнер ургаса гектар бүриһөө абаа.

Огород, һаажа абтаһан һүн хоёрһоо хамта дээрээ 700 мянган түхэриг олзо ороо, энэнь колхозой бүхы олзын 70 процент болоно.

Гэхэтэй хамта, элидхэл хэһэн колхозой түрүүлэгшэ М. Д. Круглов, үгэ хэлэһэн колхознигууд артелиин ажахыда бии байгаа ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлэн шүүмжэлбэ.

1956 ондо абаһан уялганууд ехэнхидээ дүүргэгдэнгүй үлэшоо. Үнгэрһэн жэлдэ ороһото, тэжээлэй культуранудай ургаса тон бага байгаа. Энээн дээрэһээ боложо, ниитын мал шэмэтэ тэжээлээр, таряа талханай зүйлөөр хүсэд хангагдаагүй.

— Һүүлэй жэлнүүдтэ манай колхоздо ороһото культурануудай ургаса багаар абтаа,—гэжэ колхозник И. С. Загузин шүүмжэлбэ. Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, агротехникын заабаринуудые нютагай эрхэ байдалда тааруулжа, зүбөөр хэрэглэжэ шадаагүй байгаабди. МТС-эй мэргэжэлтэд энэ хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулна, колхознигуудай зүбшэл ба дүй дүршэлые хэрэглэжэ хүсэд шаданагүй гэхээр.

Огородой эдеэ ургуулжа абаха арга боломжонууд үшөөл хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Огородой бригадын бригадир нүхэр Астраханцевай тэмдэглэһэн ёһоор, бригадын гэшүүдэй ажалай түлэбэри ургаса абаһанһаа дулдыдаха ёһотой байна. Энэ асуудалые колхозой правлени ойрын сагта шиидхэжэ, шэнэ гурим тогтоохо зэргэтэй.

Мүнөө дээрээ хэһэн хүдэлмэриинь хэмжээгээр колхознигуудта ажалта үдэр табигдана. Тиимэһээ убэлэй сагта ажалай түлөөһэнэй бага байхада огород дээрэ хүдэлмэрилхэ колхознигуудые олохонь бэрхэтэй байдаг. Харин зундаа огород дээрэхи хүдэлмэриин түлөөһэнэй ехэ байхада, колхознигууд олоороо гарадаг. Энээнһээ боложо, түхэреэн жэлдэ таһалгаряагүй огородто хүдэлмэрилдэг колхознигуудай тоо үсөөн, ургасын түлөө харюусаха хүн үгы шахуу байдаг байгаа.

Нүхэр Астраханцевай дурадхалые колхозой садовод Г. Т. Попков зүбшөөн дэмжэбэ.

Мүн колхозой мал ажалдашье ехэхэн дутагдалнууд бии. Эбэртэ бодо мал, хони, гахай үсхэбэрилхэ түсэб дүүргэгдээгүй, харин урда жэлэйхитэй жэшэбэл тоонь хороһон байна. Эдлүүриин газарай зуун гектарта 50,5 центнер һүн, миил 5,5 центнер мяхан хүртэнэ. Тиихэдэ хахалагдадаг газарай 100 гектар бүридэ 2 центнер гахайн мяхан хүртөө. Эдэ тоонууд город шадарай колхоздо даншье бага гэжэ колхознигууд зүбөөр шүүмжэлбэ.

Булганинай нэрэмжэтэ колхоз бүри ехээр һү һаадаг болохо арга боломжотой. Энэ хэрэгтэ түрүүшын амжалта туйлагдаа. Ажахын шэнэ жэлэй 4 һарын туршада үнеэн бүриһөө 388 литр һүн һаагдаа. Энэнь нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 1,7 дахин ехэ болоно. Гэбэшье, үшөөл ехэ һү һаажа болохо байгаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Һүнэй-товарна фермэнүүдэй хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон бии. Нүхэр Астраханцевай (1-дэхи МТФ-е даагша) тэмдэглэһэнэй ёһоор, фермэнүүдтэ бүдүүн тэжээл буйлуулагданагүй. Колхоздо веттехник, зоотехник бии юм. Эдэ нүхэд үдэр бүри фермэ дээрэ ошожо, һаалишадта тодорхой туһаламжа үзүүлхын орондо хамаг сагаа колхозой правлени соо һуужа үнгэргэнэ. Ажал хүдэлмэридөө халирхайгаар хандадаг ушар энэ колхоздо олон. 16 колхознигой бүлэһөө нэгэшье хүн ниитын ажалда хабаадалсанагүй. Тиихэдэ 66 бүлэһөө нэгэ—нэгэ хүн ажалда гарана. Үнгэрэгшэ жэлдэ 21 колхозник ажалта үдэрэй минимум олоогүй.

Үнгэрһэн жэлдэ эндэ комплексно хоёр бригада эмхидхэгдэһэн байгаа. Гэбэшье, колхозой ажахые шэнэ янзаар эмхидхэхэ хэрэгтэ правлени, партийна организаци ёһо тэдыгээр хандажа, һайшаалтай энэ үүсхэлээ эсэстэнь хүргэжэ шадангүй, һара тухай болоод лэ 1-дэхи комплексно бригадаяа тарааха баатай болоһон байна.

Д. Цыбикжапов, манай корр.

Манай республикын һонин

Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн Прибайкальска аймагай загаһашадай дунда үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ загаһа барилгын колхозойхид жэлэйнгээ түсэб ноябриин 7 болотор дүүргээд, жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 500 центнерһээ бага бэшэ загаһа тушааха уялга абаба.

Эдэнэй жэшээгээр «Свободный путь» колхозой загаһашад түсэбһөө гадуур 300 центнер загаһа гүрэндэ тушааха гэжэ шиидэбэ.

Хэлэһэн үгэдөө хүрөө

Шулуутайн леспромхозой Тамахтайн пунктын модошод энэ жэлэй эхин багта болоһон үйлэдбэриингөө зүблөөн дээрэ дэшэлүүлэгдэһэн уялга һунгалтын хүндэлэлдэ абажа, ажалай вахтада шагсаа бэлэй. Тэрэ гэнээр хоёр һара үнгэрөө. Модошод хэлэһэн үгэдөө хүрэжэшье шадаа.

Уялга абаһанһаа хойшо һара үнгэрөөд байхада тамахтайнхид республикынгаа модо бэлэдхэлэй пунктнуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ. Тиин модо бэлэдхэхэ январь һарынгаа түсэбые 113 процент, вагонууда модо ашаалха даалгабарияа 130 процент дүүргэһэн байна. Тус пунктын коллектив январь һарада ниимэ амжалта туйлаһанайнгаа ашаар профсоюзайнгаа болон СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын дамжуулгын Улаан туг 10 мянган түхэриг мүнгэн шантагайгаар абаа.

— Пунктымнай модошод туйлаһан энэ амжалтаараа урмашан, февраль һарада бүри эршэмтэйгээр ажаллан һунгалтын үдэрые угтаба, —гэжэ пунктын начальник нүхэр Вставский хөөрэнэ.—Модошон, механизатор бүхэн абаһан уялгаа сар соонь дүүргэхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдоо. Мүн февраль һарынгаа бүхы даалгабарине үлүүлэн дүүргэжэшье шадабабди.

Н. Тюрнев.

Студентнэртэй уулзалга

Ленинэй орденто Бурят-Монголой гүрэнэй опера ба баледэй театрын директор Г. Ц. Бельгаев Иркутскын университетдэ студентнэртэй уулзаа. 1959 ондо Москвада болохо Бурят-Монголой искусство ба литературын декадада бэлэдхэл тухай нүхэр Г. Ц. Бельгаев хөөрэжэ үгэбэ. Артистнар Линховоин, Петрова, Арсаланов, Гомбоева-Языкова болон бусадай уран шадабари тухай, национальна искусство, литературын хүгжэлтэ тухай мүн лэ хөөрэһэн байна.

М. Хажеев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хориин дунда һургуулиин модо дархалха мастерской соо. А. Мантаевай фото.

Хориин дунда һургуулида

1957 оной мартын 9-дэ Бурят-Монголдохи эгээл үнинэй. һургуули болохо Хориин һургуулиин тогтоһонһоо хойшо 150 жэлэй ой тэмдэглэгдэхэнь. Алдарта энэ үдэртэ зорюулагдан Хори тосхондо ажалшадай баяр ёһололгын суглаан болохо юм. Хориин һургуулиие дүүргэгшэд—манай республикын аймагуудта, мүн оронойнгоо бусадшье республика болон областьнуудта ажаллажа байһан хүнүүд түрэл һургуулиингаа ехэ һайндэрые тэмдэглэлсэхэ байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ Хориин дунда һургуули һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнэй. Бурядай эгээл үнинэй һургуулиин амар 150 жэл соо хүгжэн ерэһэн алдарта түүхые харуулһан выставкэ, фотовитринэ эндэ бэлдэгдээ.

Һуралсалаа ажабайдалтай, үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ябуулхын тула энэ һургуули горьтойхон хүдэлмэри хэжэ, һайндэрөө тэмдэглэхэнь. Дархалалгын, слесарна мастерскойнууд түгэс түхеэрэлгэнүүдтэйгээр бэлдэгдэбэ. Слесарна мастерской соонь шэб шэнэхэн токарна станок хүдэлнэ. Мүн машина, техникэ шудалха кабинет бии. Энэ һургуулиин юннадууд, «Уран гараараа» гэһэн кружогойхидой хүдэлмэри һайшаалтай.

Һайндэрые угтуулжа, 50 һурагшадай байха интернат баригдаа. Хориин аймагай колхозууд, промышленна предприятинууд түрэл һургуулиингаа алдарта ойе һайндэрлэхэ гэжэ түхеэрнэ.

Ц. Дандаров, манай корр.

Олон янзын эд бараа гаргана

Улан-Удын «Коминтерн» гэжэ олзоборилгын артелиин гэшүүд олон янзын эд бараа бүтээжэ гаргадаг болоо. Жэшээлхэдэ, эхэнэрнүүдэй үмдэдэг танкетка, гэртэ үмдэдэг туфли, фетрээр болон хаб заһанай арһаар буркануудые оёдог болобо.

Артелиин гэшүүд һунгалтын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, февралиин хоёрдохи хахадһаа ажалайгаа бүтээсэ эрид дээшэлүүлээ. Тиин оёдолшод үнгэрэгшэ һарада эд бараа гаргаха түсэбөө бүхы дээрэнь үлүүлэн дүүргэбэ.

Мүнөө тус артелиин цехүүдэй ажал хүдэлмэри онһожоруулагдажа байна. Гуталда гоёолто хэхэ станок табигдаа. Мүн хуушан гутал хадхаха түхеэрэлгэнүүд һаяар тодхогдохоно. Эдэ хэмжээнүүд ажалай бүтээсые үшөө дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые һайжаруулха арга олгоно.

Цехүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ нүхэр Таупкинай хүтэлбэрилдэг №2 цехынхид түрүүлжэ ябана. Мүн түрүү хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Ильин, Галкин, Копылов болон бусад үдэр бүри нормоёо 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

И. Елшин.

Тобшо һонинууд

✦ Яруунын аймагай Пионернүүдэй ордондо Нарһатын дунда һургуулиин эдир географуудай вечер болобо. Географиин багша Л. А. Панихина «Байгал далай» гэһэн һонирхолтой хөөрэлдөө хээ. Удаань элдэб таабари таалган болож, вечерынь һонирхолтойгоор үнгэрөө.

В. Байбородин.

✦ Закаменай аймагай «Байгал» колхоз киноустановко абажа, клубтаа тодхобо. Колхозой киномеханик Даба Доржиев ажалдаа һайнаар хандана.

Ш. Базаров.

Булганинай нэрэмжэтэ колхоздо

БАЯСХАЛАНДА ХҮРТЭБЭ

Гылэг Дашицыреновэй хүтэлбэрилдэг барилгын бригада гахайн шэнэ байра шулуугаар бариһан юм. Бригадын гэшүүд ехэ оролдосотойгоор хүдэлмэрилжэ, барилгаа һайн шанартайгаар хээ.

— Шэнэ байрамнай дулаан, һаруул, түл абахада ехэ таатай,—гэжэ гахайшад хөөрэлдэнэ.

Колхозой правлени тус бригадынхидта баясхалан хүргөө.

ШЭНЭ КЛУБ БАРИГДАХАНЬ

Энэ колхоз хэдэн жэжэ тосхонуудһаа бүридэһэн юм. Тиигээд ямар газарта центрээ тогтоохоб гэжэ тодорхойлоогүй байгаа.

Һаяхан колхозой тоосооту һунгуулиин суглаан болоод, центрээ Харгата һууринда түбхинүүлхэ гэжэ шиидхэ. Мүнөө колхозой шэнэ центртэ клуб, эхин һургуулиин байшан баригдаха гэжэ байна.

КОЛХОЗОЙ МОДОШОД

Колхозой модошод Харгатын ойдо барилгын модо бэлдэжэ байнхай. Энэ хүдэлмэридэ нүхэд Б. Ракшеев, Д. Цыбикдоржиев, В. Матвеев, Д. Дамбаев һайнаар хүдэлмэрилнэ. Бэлэдхэгдэһэн модон трактораар шэрэгдэжэ, барилгын газарнуудта асарагдана.

ГҮНЗЭГЫ ХУДАГ

Номог-Толгойдохи полевой станда онһото машина хэрэглэн газар нүхэлжэ, 130 метр гүнзэгыһөө үһан гаргагдаа. Мүнөө хабар, намарай полевой хүдэлмэриин түлэг үедэ тэндэхид, 4—5 километрһээ уһа зөөхөө болихонь.

КОЛХОЗНИГУУД БАЯН БАЙДАЛТАЙ БОЛОО

Колхозой ажахы бэхижэжэ, колхознигууд улам баян дэлгэр ажабайдалтай боложо байнхай. Колхознигууд Д. Шираб-Нимбуевай, Д. Эрдынеевэй Ж. Чимитовэй, Н. Мижитовэй, Ш. Будеевэй болон бусадай бүлэнэр газетэ, журналнуудые уншахаһаа гадна, радиоприёмнигуудые табижа, холо, ойрын элдэб һонинуудые дууладаг, шагнадаг байна.

Тэрэшэлэн колхознигууд Б. Бальжинимаев, Н. Яндаков, Г. Санжеев, Ц. Бадмаев мотоциклнуудые худалдажа абаа.

З. Гомбожабай.

Мухаршэбэр.

Норвегиин компартиин IX съезд

Мартын 1-нээ 3 болотор Норвегиин коммунистическэ партиин IX съезд Осло городто болоо. Энээнэй урда тээ мэдээсэгдэһэнэй ёһоор съезд дээрэ 240-өөд делегадууд болон айлшад байлсаа. Тэрэ тоодо хариин оронуудай хүдэлмэришэдэй ба ахадүү коммунистическэ партинуудай түлөөлэгшэд съездэ хабаадалсаа. «Норвегиин компарти эб найрамдалай, демократиин ба национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө» гэһэн элидхэлые Норвегиин компартиин түрүүлэгшэ Э. Левлиен, мүн центральна шалгалтын комиссиин ба эмхидхэлэй асуудалнуудаар хэлэһэн элидхэлнүүдые съездэ хабаадагшад һан ба зүбшэн хэлсэһэн байн...

Удаань съездын делегадууд вегиин компартиин органууд тэлбэрилэгшэдые һунгаһан ... Компартиин түрүүлэгшээр Э. лиен дахинаа һунгагдаа. Мүн партиин ЦК-гэй составта 30 һунгагдаа. Тэрэшэлэн центр шалгалтын комисси 6 гэшүү һунгагдажа, Р. Даллан миссиин түрүүлэгшээр һунгаг...

(ТА...

Ливиин арадта СССР-эй туһаламж...

Ливидэ, Маджинин Вади гэжэ нютагта уһанай үер боложо, тэндэхи ажалшад гэр байрагүй болоһон, таряанайнь газар һандаргагдаһан байгаа.

Ливидэ СССР-һээ саг зуурын этигэмжэтээр байдаг С. А. Немчинов Ливиин Гадаадын Хэрэгүүдэй министр Али Сахили гэгшэдэ орожо, уһанай үертэ ороһон ажалшадые эльгээсэнэй СССР-эй улаан хэрээһээр ба улаан хахад һарын бүлгэмэй союзай гүйсэдкомой нэрэһээ мэдүүлхэ зурааа, СССР-эй СОКК ба КП-гэй гүйсэдком Ливиин ... комитедтэ арба мянган ... мүнгэ эльгээхэнь гэжэ мэдүү...

Уһанай үертэ дайрагдажа, ... долдо ороһонтойнь дашарамд... СССР-эй СОКК ба КП-гэй ... комой үзүүлһэн ехэ туһаламж... Ливиин правительствын, ара... гаа, мүн өөрһөө Али Сахили баясхалан хүргэһэн байна.

(ТАС...

Франциин таряашадай ниитэ национальна конференци...

ПАРИЖ, мартын 4. (ТАСС). Эб найрамдалай ба худөө ажахые хүгжөөхэ талаар тэмсэдэг таряашадай ниитэ национальна комитедээр эмхидхэгдэһэн таряашадай ниитэ национальна конференци Парижда болоо. Конференциин хүдэлмэридэ Франциин 30 департаментһаа 120 делегат хабаадалсаа. Конференцидэ хабаадагшад Алжиртахи сэрэгые болоулхын, буу зэбсэ... ряахын, Франциин аюулгүй ба... лай, мүн Франциин таряашад... тересүүдые хамгаалхын түлөө... ниитэ таряашадай национальна коми... үүргэ ба зорилгонууд гэһэн ... ральна секретариин тоосооту ... хэлые шагнаһан, зүбшэн хэлс... байна.

Англиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй Йеменд... добтолжо байһан тухай

ЛОНДОН, мартын 5. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Англиин хэжэ байгаа эзэрхэг түримхэй шэнэ ябуулгануудые буруушааһан тухайгаа Йеменэй түлөөлэгшэд мэдүүлнэ.

Тэдэнэй мэдүүлгэ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Мартын 1-нэй үдэр... лиин сэрэгүүд Харибдахи по... пулемёдоор буудаһан байна» ... эзэрхэг түримхэй ябуулгань б... үдэртөө үргэлжэлүүлэгдэж... тус мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ.

Бүмбэгэтэй хоккейгээр СССР-эй команда дэлхэйн чемпион болобо

ХЕЛЬСИНКИ, мартын 3. (ТАСС). Бүмбэгэтэй хоккейгээр дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй һүүлшын наадалга мүнөөдэр болоо. Совецкэ Союз Финлянди хоёрой командануудай наадаа. Совецкэ спортсменүүд 6:1 гэһэн тоотойгоор шүүгээ.

Тиигэжэ Совецкэ Союзай команда мүрысөөнэй дүнгөөр дэлхэйн чемпионой нэрэдэ хүртөө. Финляндиин команда хоёрдохи, Швециин команда гурбадахи һ... эзэлээ.

Удаань совецкэ командада ... Жуулиин кубок, командын ... бэрилэгшэд болон бүхы наада... та алтан медальнууд барюула... Стадион дээрэ байгшад нэ... альга ташааха, совецкэ спорт... нүүдые амаршалаа. Совецкэ С... зай гимн наадагдаа.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО...

Зоригтой хүн

— Энэ машинын эзэн хэн бэ?—гэжэ хэдэн хүнүүд асууба. Тэдээн соонһоо нэгэ залуу нүхэр бүришье үсэдөөр жолоошоние һургашална. Жолоошон би болохоб!—гэжэ хоёр тангтай, зүүн хүлгүй, душэ тухай наһатай, хүдэр хара хүн харюусаба.

— Та гү? Бү дэмырэгтэш даа! Хэлэхэ болоо һаа наадангүй хэлэгты: ээнииинь холо оошоо гү?—гэжэ мүнөөхи нүхэрнай сухалдан татажа хэлэбэ.

— Биб гэнэлби.

— Тантай шашалдажа байха сүлөөмни гүй,—гэжэ бүришье сухалданхай, тэрэ залуу хүн гэрэй һүүдэртэ һууһан намда дүтэлөө һэн.

— Энэ машинын жолоошон хаана ошоо хаб? Мэдэнэ гүт?

— Та мүнөө жолоошонтойнь хөөрэлдэжэ байгаа бэшэ һэн гүт?—гэжэ би энэдэһэн барижа ядан харюусаа һэм. Залуу нүхэр баһал шоглобо гэжэ һанаад, бишыхан чемоданаа барингхай, эрьеэд ябашаба.

Бидэшье үни болонгүй, машинадаа һуужа, ябаха тээшээ ябабабди. Хотонһоо балайшье холо ошоогүй ябатарнай, харгы дээрэ үнөөхи залуу хүн гараа үргэнхэй байба. Тэрэнэй хажууда машина гэнтэ зогсошобо. Үрөөһэн хүлгүй үнөөхи хүнэй рульда һуухынь харажархихадаа залуу нүхэрнай сошоһондоо эрэн татажа:

— Хүли-сэг-ты... Би танда этигээгүйлби. Хаана ошоход зорибобта?

— Закамен... Санага...

— Машинадаа һуулгыт намайе, Закамен ошохо гээ һэм.

— Ашаанай машинада хүниие һуулгаха болохогүйл даа. Тиимэһээ автобус хүлеэхэ болобо гэшэт,—гээд шофёр газаяа нэмэжэ, шэнгэхэн модон соогуур хотирһон харгыгаар тоохо бурьюулан хараа далда ороо һэн.

Үрөөһэн хүлгүй энэ шофёрнай Закаменай аймагай «Коммунизм» колхозой жолоошон Фёдор Бадмаевич Бандеев болоно.

Энэ ушар гурбан жэлэй саада тээ Петропавловска тосхондо болоһон юм. Тэрэ үедэ Фёдор Бадмаевичые шофёр гэжэ этигээгүй хүнүүд олон байгаа һаа, мүнөө Эдэ, Закаменай ханха харгыда ганса хүлтэй жолоошоние танихагүй хүн гү гэхэдэ алдуу болохогүй.

* * *

Фёдор Бадмаевичын зүүн хүлөө гээһэн ушар Эсэгэ ороноо хамгаалхын агуухэ дайнай түүхэтэй холбоотой байха.

1943 оной февраль һара. Нүхэр Бандеевэй алба хэжэ байһан танкова бригада үсэд шанга байлдаануудта хабаадалсана.

1943 оной хабар Великие Луки гэжэ городые дайсадһаа булаан абахын тулада шанга тулалдаанай боложо байха үедэ нүхэр Бандеев хүсэтэ танкаяа жолоодон, түрүү эгнээдэ урагшаа дабшажа ябаа һэн. Дайсадые миил һуугаагүй, буудаха бомбодохонь аргагүй бэлэй. Эгээл энэ үедэ Фёдорой хүлые мунсадажархиһан шэнги болоод ло, тэрэ дороо мэдээ табижа, гансал госпитальдо һэриһэн байгаа.

«Хүлгүй болоод юу хэхэ бэлэйб? Хайшан гэжэ ажаһууха бэлэйб? Жолоошынгоо мэргэжэлээр хүдэлмэрилжэ шадахаа болёоб» гэһэн гашуудалта һанаа сэдьхэлдэ дарагдаһаар нүхэр Бандеев нютагаа бусажа ерээ бэлэй.

Түрэл колхоздоо ерээд байхадаа Фёдор иигэжэ һанагдаг болоо һэн: «Һэмээхэнээр авюомашина жолоодоод үзээ һаа, шадахал ёһотой. Үрөөһэн хүлтэй намда орходоо хөөр хүлгүй болоһон Алексей Маресьев самолёдто һуужа ниидэжэ хамнай...» Тээд ямар шофёр даажа байһан машинаяа үрөөһэн хүлтэй хүндэ үгэхэ гээшэб? Элдэб гэнэ осол боложо, аюул хээ һаань хэн харюусахаб?» Нүхэр Бандеевэй 1938 ондо шофёрой курса дүүргээд, дайнай эхилтэр һайнаар ажаллаһынь колхозойнь шофёрнууд мэдэхэ, машинаяа үгэдэггүй байба. Энэ ушарта шофёрнуудыешье гэмнэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр баһал тэрэнэй автоинспекциин заабари, эрилтые дүүргэнэ ха юм.

Гэбэшье, Фёдор Бадмаевич шангаа зоригтой хүн байшоо. Колхозойгоо, мүн ондоо тээхиишье танил шофёрнуудые һалан һандангүйгөөр дахажа, этигэл найдабаридань ороод байжа, машина жолоодохо шадаха байһанаа шалгажа, зоригоо һэргээжэ бүтээхэ байһанда үнэншөө һэн. Тиигэхэдэнь колхозойнгоо правлениидэ ошожо, автомашина даалгажа үгэхыень сухаришагүй үсэдөөр гуйжа эхилһэн байгаа.

Закаменай хада уулын хушэр хүндэ харгыгаар автомобиль жолоодохо гэшэ хүнгэхэн хэрэг бэшэ бшуу. Хабсагай хадын эрмэг дээгүүр гараһан харгыгаар ябахада хүнэй нюрга руу хүйтэ даахаар байдаг. Фёдор Бадмаевич үрөөһэн хүлтэйшье һаа, энэ харгыгаар автомашинаяа һайнаар жолоодоно.

— Гүрэнэй тэдхэмжээ абана ха юмта, яахадаа энэ машинатай ноолдонот! Амарыт, — гэжэ дурадхахада Фёдор Бадмаевич иигэжэ харюусадаг:

— Совецкэ хүн бүхэн хүдөө ажахые эрид шууд хүгжөөхэ талаар бүгэдэарадай хүсэлэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна. Энэ гүрэн ехэ удхашанартай хэрэгтэ өөрынгөө хүбитые оруулалсаха ёһотойб. Мүнөө Билүйтэйн станциһаа концентрат гэхэ мэтын тэжээл зөөлсөжэ, колхозойнгоо малай ашаг шэмые дэшэлүүлхын түлөө тэмсэлдэ шадалаараа хабаадалсанаб.

Нүхэр Бандеев мүнөө малай тэжээл зөөлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна.

Автомашинын удаан саг соо капитальна заһабарида оруулангүйгөөр, һайнаар, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ гэшэ колхоздо хэды ехэ аша туһатайб. Энээниие һайнаар ойлгоһон нүхэр Бандеев машинаяа тон нарииаар харууһалдаг, эбдэрһэн, элиһэн жэжэ частьнуудыень тэрэ дарудань заһаад табидаг байха юм. Тиимэл хадаа колхозно ажахын халуун хүдэлмэриин үедэ тэрэнэй даажа байһан машина холын ямаршье аян замда мордохоор бэлэн байдаг. Иигэжэ 1948 онһоо хойшо хоёрдохёо шофёр боложо, Фёдор Бадмаевич колхозойнгоо хамтын хэрэгэй түлөө шангаар тэмсэжэ, найман жэлэй турша соо машинаа капитальна заһабаригүйгөөр 103 мянган километр гүйлгөө.

Б. Шойдоков.

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ҺЭРГЭЭН БОДХООХО ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ГУРБАДАХИ УРЬҺАЛАМЖ...

1957 оной февралиин 24-дэ Нижне-Тагил городто болоһон шүүбэринүүдэй 17-дохи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын разряд бүхэнэй серинүүд болон облигацинуу... удаадахи номернуудта шүүбэринүүд тудаба:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
040052	46*)	1 000	045887	33*)	10 000	050029	17*)	25 000	053926	07*)
040268	1—50	200	045912	26*)	1 000	050048	41*)	10 000	053954	47*)
040308	22*)	1 000	045998	36*)	1 000	050088	24*)	1 000	054079	38*)
040320	41*)	1 000	046047	04*)	1 000	050243	22*)	1 000	054099	1—50
040322	12*)	1 000	046063	12*)	1 000	050288	1—50	500	054135	26*)
040325	1—25	200	046350	05*)	1 000	050530	1—50	500	054262	12*)
040377	1—50	200	046395	48*)	1 000	050657	47*)	5 000	054455	46*)
040693	48*)	1 000	046601	35*)	1 000	050816	1—50	200	054459	10*)
040765	1—50	200	046646	25*)	1 000	051043	45*)	1 000	054469	19*)
040803	1—50	500	046651	05*)	1 000	051366	39*)	25 000	054485	09*)
041223	1—50	200	046921	1—50	200	051463	14*)	1 000	054758	1—50
041407	1—50	200	047002	28*)	1 000	051482	1—50	200	055152	36*)
041704	09*)	1 000	047009	13*)	1 000	051495	1—50	200	055431	49*)
041970	1—50	500	047042	08*)	5 000	051575	09*)	1 000	055505	33*)
042137	1—50	200	047162	1—50	200	051645	40*)	1 000	055689	09*)
042273	27*)	1 000	047182	1—50	200	051693	1—50	500	055750	24*)
042489	49*)	1 000	047197	30*)	1 000	051698	41*)	1 000	055762	1—50
042544	14*)	1 000	047211	47*)	1 000	051768	10*)	5 000	055860	05*)
042674	20*)	1 000	047223	1—50	500	051980	21*)	1 000	056157	50*)
043015	1—50	200	047388	28*)	1 000	052027	30*)	10 000	056871	31*)
043041	1—50	200	047446	26*)	1 000	052168	36*)	50 000	057310	1—50
043221	09*)	1 000	047624	1—50	200	052175	20*)	1 000	057338	48*)
043237	27*)	1 000	047679	1—50	200	052288	40*)	1 000	057840	24*)
043326	1—50	200	047765	1—50	200	052304	14*)	10 000	058010	15*)
043398	1—50	200	048116	24*)	1 000	052370	13*)	1 000	058272	28*)
043450	1—50	500	048120	04*)	1 000	052462	21*)	1 000	058320	24*)
043532	35*)	1 000	048455	40*)	1 000	052602	1—50	500	058401	38*)
043915	1—50	500	048478	46*)	1 000	052704	37*)	1 000	058634	40*)
044013	18*)	1 000	048494	14*)	1 000	052850	14*)	1 000	058684	46*)
044134	42*)	1 000	048495	43*)	1 000	052911	39*)	1 000	058731	1—50
044177	24*)	1 000	048696	25*)	1 000	053062	1—50	200	058870	43*)
044360	06*)	1 000	048736	13*)	1 000	053096	32*)	5 000	058876	27*)
044537	33*)	1 000	048925	49*)	5 000	053287	1—50	500	058955	17*)
044634	05*)	1 000	049269	1—50	500	053431	20*)	1 000	059177	19*)
044643	18*)	1 000	049396	1—50	500	053503	47*)	1 000	059353	1—50
044686	1—50	200	049602	05*)	1 000	053526	1—50	200	059396	1—50
044774	49*)	1 000	049647	1—50	200	053570	02*)	5 000	059488	31*)
044887	08*)	1 000	049666	1—50	500	053673	1—50	500	059518	06*)
045068	15*)	1 000	049785	36*)	1 000	053674	09*)	1 000	059732	1—50
045357	11*)	1 000	049854	14*)	1 000	053688	08*)	1 000	059749	1—50
045658	1—50	200	049961	1—50	500	053718	06*)	1 000	059811	35*)
045739	05*)	1 000	050011	1—50	500	053748	05*)	1 000	059886	24*)

*) Энэ сериин облигациин нүгөө 49 номернуудтань тус бүриин 200 түхэ... шүүбэринүүд буугаа.

БМАССР-эй госсберкассын ба госкредидэй управ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00365. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 1318